VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL VII. Nr. 1 IANUARIE 1940

BIBL. UNIV. CLUJ-SIBIU
Nr. 2242 -1943

PĂLTINIȘ

(Clișeu: „România" revista O. N. T.)

279947

Anul VII Cluj, Ianuarie 1940 Nr. 1

VIAŢA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

Trecut în reg. special dela Trib. Cluj S. III, Nr. 114/1938.

CRĂCIUN REGAL

Cei zece ani de domnie ai iubitului nostru Suveran au fost îndestulitori pentru a ne vădi în chip strălucit stilul măreţ al unei vieţi cu adevărat regale. Această viaţă ţesută din gânduri şi fapte izbăvitoare de neam s'a desfăşurat sub ochii noştri. Poate deaceea ne-am obicinuit cu ea în aşa de mare măsură, încât aproape că nu ne mai impresionează ea însaşi. Ne uimeşte, în schimb, tot mai mult obârşia acestei vieţi: sufletul mare al marelui nostru Suveran – acea nesecată fântână de daruri, din care ţâşnesc una după alta strălucitele şi pilduitoarele fapte ale Celui ce cârmueşte cu atâta înţelepciune destinele neamului românesc.

Din acest suflet a izvorît şi fapta neasemănată în creştineasca şi româneasca ei frumuseţe, care ne-a sporit duhovniceştile bucurii ale Crăciunului trecut.

Căci iată ce s'a întâmplat: In ajunul Naşterii Domnului nostru Isus Hristos, când fiecare din noi se pregătia să guste din negrăitele bucurii ale acestei luminate zile de praznic, gândul Regelui era la iubiţii Săi ostaşi, cari stau de veghe neadormită la hotarele ţării. In mijlocul *lor* voia să prăznuiască Naşterea Domnului pe care, îndeobşte, fiecare creştin o sărbătoreşte în atmosfera de tainică pace a căminului propriu.

Şi-a luat deci pe scumpul Său Vlăstar, pe Măria Sa Mihaiu, Marele Voevod de Alba-Iulia şi, ca şi când ar face lucrul cel mai firesc din lume, fără vestiri şi pregătiri mai înainte puse la cale, a purces la drum – în seara de Crăciun! – pentru a se opri în zorii marelui praznic la graniţa apuseană a ţării. Acolo şi-a îmbrăţişat cu privirea şi cu inima credincioasa oaste, a mâncat în chip simbolic din gamelă ostăşească şi a rostit cuvinte de îmbărbătare, pe cari bravii ficiori ai naţiei noastre nu le vor uita niciodată.

Grigorescu: Dorobanţul.

A fost un strălucit ospăţ duhovnicesc, din care s'au înfruptat în desăvârşită dragoste Regele şi ostaşii Săi deopotrivă.

Dupăce Maestatea Sa a primit, la Oradea şi la Cluj, cuvneitele omagii de credinţă dela mai marii bisericeşti, ostăşeşti şi cetăţeneşti, s'a întors dintru ale Sale întru ale Sale, în cetatea de Scaun a Bucureştilor.

Gestul regal, care în ziua de Crăciun a înviorat sufletul Ardealului şi prin el al ţării întregi, s'a repetat în ziua Anului Nou la Constanţa, iar în a Bobotezii la Chişinău. Pretutindeni acelaş val de negrăită bucurie s'a revărsat peste suflete şi – aceeaş tresărire a unit inimile toate, cu inima Regelui – neadormitul străjer al pământului şi sufletului românesc.

Trei sărbători mari petrecute de Suveranul nostru pe drumul iubirii de oaste, pe drumul iubirii de ţară, pe drumul celei mai pilduitoare jertfelnicii! Fiii naţiei noastre au mai avut încă odată prilejul să se încredinţeze de dumnezeiasca frumuseţe şi rodnicie a cuvântului evanghelic, după care *cel ce vrea să fie cu adevărat mare, se face tuturora slugă.*

Dar petrecerea înţeleptului nostru Rege în mij-

locul oastei Sale n'a îmbucurat şi n'a întărit numai sufletele româneşti; ea a avut darul să lumineze şi conştiinţele din afara hotarelor ţării. Căci dacă Maestatea Sa a fost pretutindeni vestitorul neclintitei noastre hotăriri de a ne apăra faţă de orice vrăşmaş ce-ar îndrăzni să se atingă de hotarele vecinice ale ţării, El a purtat în acelaş timp şi solia sinceră a doririlor noastre de a vieţui în pace şi bunăînţelegere cu toată lumea.

„Nu ne întărim şi nu ne desăvârşim înzestrarea oştirii noastre într'un spirit agresiv – a spus Suveranul la Constanţa – ci într'un spirit decis de apărare a ceeace este al nostru şi al dreptului consfinţit prin libera hotărîre a adunărilor dela Chişinău, Cernăuţi şi Alba-Iulia. In acest cadru hotărit românesc suntem gata a întinde mâna prietinească oricui vrea să ne-o strângă cu lealitate."

Nici odată nu s'au rostit vorbe mai limpezi şi mai hotărite cu privire la politica externă a României Mari.

Sub semnul lor intrăm, cu fruntea şi cu inima înălţată, în anul cel nou – încredinţaţi că Dumnezeul îndurărilor şi al iubirii de oameni va fi cu noi.

Aşa cum ne-au învăţat strădalnicii noştri înaintaşi şi-aşa cum ne'nvaţă astăzi Regele: stăm cu desăvârşită trezvie de veghe la hotarele ţării şi slujim la altarul dreptăţii româneşti; dar nu încetăm, în acelaş timp, a ne ruga creştineşte „pentru bună liniştea văzduhurilor, pentru îmbelşugarea roadelor pământului şi *pentru vremi cu pace*".

† NICOLAE COLAN

PĂMÂNT...

de Pr. TEODOR CICEU

Din jitniţele tale nesecate
Tu dai cu mână largă tuturora;
Tu oglindeşti pe ceruri aurora
Şi sufletele 'ntuneci de păcate.

Izvor de bucurie şi durere,
Tu laşi în casa ta pe ori-şi-cine;
Tu aduci în lume rău şi bine
Şi ne 'mparţi la toţi după putere.

Mărit lăcaş al ţării mele sfinte,
Sfinţit cu sânge de români eroi:
De-o trebui te vom sfinţi şi noi
Şi tu ne vei primi ca un părinte.

Popas în Egipet

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MAGII

de CONST. GORAN

Vin magii, de departe vin,
Albiţi de ani şi de lumină,
Trec drumurile ca în vis
Mânaţi de stea, de paradis,
Vin magii, de departe, vin
Spre peştera divină...

Rămân în urma lor cetăţi,
Comori, coroane şi palate
Ospeţe – cupe – veselii;
Ei merg aprinşi de bucurii
Şi 'n urma lor rămân cetăţi
In pulbere 'ngropate...

Zadarnic împăraţii-i cheamă
La un ospăţ îmbelşugat –
Parfum al căilor deşarte –
Ei merg spre-un Impărat divin
In veac de strălucire plin
In slavă îmbrăcat.

Vin magii, dedeparte, vin
Spre peşteră călătoresc
Cu sufletul plin de cântări
Din fund de vremi, din depărtări,
Bogaţi şi fericiţi ei vin
Şi îngerii îi însoţesc.

ORBUL CARE VEDE

de Pr. TEODOR CICEU

– Eu nu mă mai duc niciodată la părintele Visarion. N'ai auzit ce-o zis? Să mă dai la șuștărie. Lasă, că de-ar fi bine, părintele de mult și-ar fi dat toți copiii să-i facă șuștări. Să ști mamă că eu nu mai merg la părintele Visarion.

– Doamne, Doamne, mult mă mai năcăjești tu, măi copile. Ce te-a apucat pe tine să mergi la școală? Nu poți rămânea și tu ca noi, căci slavă Domnului de foame n'o să murim?

– Nu; eu nu vreau și atâta am să plâng până ori mă lași, ori mor. – Și din ochii lui Sandu își iau drumul două lacrimi, ce cad ca două stele pe cămășuța lui albă.

– ...De trei ani de zile tot așa îmi amărăști tu zilele mele. Nu-i destul că nu aveți tată și eu trebue să bat toate dealurile din noapte 'n noapte, ca să vă strâng să aveți ce băga în gură. Mosâ-to e slab și bătrân, numai eu cât mai pot face ceva la casa asta. Nu vezi că voi n'aveți încălțăi și eu n'am năframă în cap și bani nu-s ca 'n palmă? Și cinci părechi de încălțăi nu-s pe garduri. Nu-i modru să le ajute Dumnezeu nici la cine au făcut războiul. De-ar trăi tată-to..., și lelea Floare își șterse

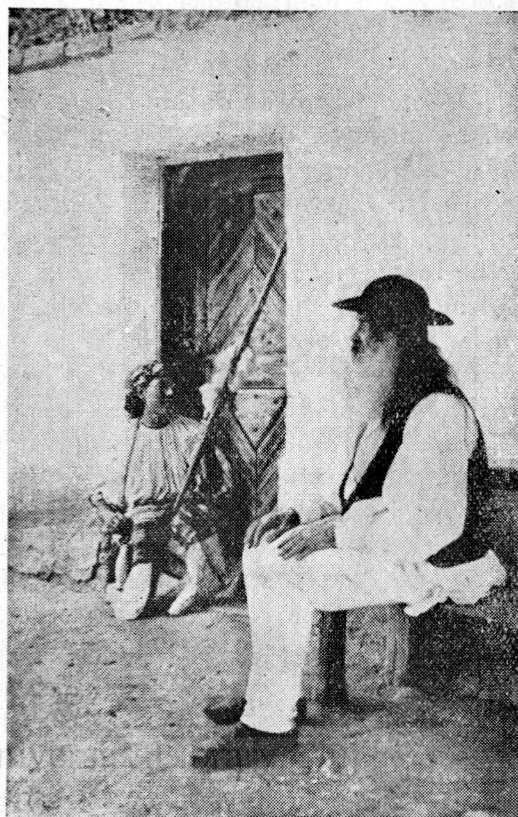

Preot român de altădată

Ulcior românesc

ochii plini de lacrimi cu mâneca cămășii...

Și zilele treceau astfel, cu lacrimi și cu explicații zadarnice, căci Sandu una știa: școală. Lacrimile mamei, sfaturile părintelui Visarion și batjocura copiilor de seama lui îl întăreau mai mult în credință și cu fiecare zi ce trecea își dădea seama, că ar fi de râsul satului pe toată viața, dacă ar renunța la planul lui, pentru care a plâns trei ani la rând, de când a terminat cinci clase primare la el în sat, la învățătorul Badea Eremia.

*

...Și Sandu al lelii Floare din Râpa a plecat singur la oraș, la școală.

In fiecare vacanță cel dintâi lucru al lui Sandu era, să dea o raită pe la biserică. De părintele Visarion se ferea, de rușine că nu i-a ascultat povața. Dar bucuria lui era mare când găsea descuiată ușa dela podul bisericii. Se furișa pe scări ca un hoț, de frică să nu-l vadă cineva. Ajuns sus privea multumit în largul bisericii și toți sfinții de pe păreți erau prietenii lui. Aci în podul bisericii din satul lui, Sandu făcea asemănare între necazurile vieții lui de elev sărac și între viețile sfinților, pe care le

citise cu împrumut dela stareţul schitului Cucuetu.

*

Era o zi de vară cu cer senin şi soare cald. Satul părea pustiu şi părintele Visarion era plecat la băi. Sandu mergea singur spre biserică să spună sfinţilor de pe păreţi, vechii şi bunii lui prieteni, că a isprăvit cu liceul şi de câteva zile are şi bacalaureatul. Ajuns în curtea bisericii inima lui Sandu începu să bată des şi parcă o mână nevăzută îl strângea de gât. Duse mâna la pălărie şi ridicându-şi ochii spre turnul alb şi înalt, făcu o închinăciune.

– „Nu ne duce, Doamne, în ispită, ci ne mântueşte de cel rău". La auzul acestor cuvinte Sandu tresări şi-i păru rău că a fost văzut de cineva. Până să-şi vină în fire glasul se auzi din nou: „In numele Tatălui şi al Fiului şi-al Sfântului Duh, amin." Făcu doi paşi şi lângă zidul bisericii văzu un om îngenunchiat. Nu ştia ce să facă să nu tulbure liniştea sufletului în rugăciune. Rămase locului. Omul se ridică şi porni spre el. Ţinea capul sus şi cu bâta căuta marginea zidului. Era Moş Vasile, cel mai vestit păcurar din sat. Şi Sandu nu ştia că Moş Vasile era orb de un an şi mai bine.

– Să de Dumnezeu bine, zise Sandu dorind să între în vorbă.

– Să te alduiască Dumnezeu, dar Dumneata cine eşti?

– Sandu al lelii Floare de peste Vale, bade Vasile.

– Dumneata eşti, domnu lelii Floare?

– Eu, bade Vasile, dar nu sunt domn. Numai Dumnezeu e domn.

– Aşa e, dragul badii, dar omenie se cade şi ţiganilor.

– De mult te dor ochii, că parcă nu vezi bine?

– Nu mă dor, numai nu văd şi Doamne dragă mi-a fost lumea.

– N'avem ce face, bade Vasile, câte-s dela Dumnezeu toate-s bune, căci şi când ne bate tot ne iubeşte.

– Apoi pe mine încă nu m'a bătut Dumnezeu după păcatele mele. Eu trebue să ajung rău, dragu badii. Da; rău de tot, că tare L-am supărat eu pe Dumnezeu.

– Am auzit şi eu ceva bade Vasile, dar nimeni nu mi-a ştiut spune cum a fost.

– Ei, dragu badii când îmi aduc aminte... şi din ochii badii Vasile au început să curgă lacrimi de remuşcare. Sandu privea uimit în ochii badii Vasile, îi vedea limpezi şi nu pricepea cum nu vede.

– ...Eram cu stâna în dealul Sasului şi într'o Joi dimineaţa am plecat la oraş la mărturie. Aşa mi-a venit mie un dor să mai ies în lume să mai văd oameni. Mi-am luat sumanu, mi-am luat taşca şi toporul pe mână şi-am plecat. Da, am pornit în ceas rău. Să fi auzit, dragu badii, cum au început să sbiere oile şi caprele după mine. Ei, dragu badii, ele ştiau că n'o să mă mai întorc. D'apoi câinele meu Lipan, cum se văeta şi cum mă prindea cu gura de suman să nu mă lase să plec. Urla săracu şi-i curgeau lacrimile ca la un copil. Şi-am plecat. Din oraş m'am întors cam înfierbântat şi m'a pus dracu de-am intrat la făgădău la Arândaşu. Dacă l-ai apucat pe jidov, atunci nu trebue să-ţi spun eu, ştii dumneata că din crâşma lui nu ieşa nici un rumân nebătut.

– Nu-l ţin bade Vasile, dar am auzit că tare era afurisit jidovu.

– Şi l-a împins dracu de m'a lovit şi pe mine. De aci nu mai ştiu ce-a fost. M'am trezit numai cu o droaie de oameni în jurul meu, care priveau speriaţi la mine şi care şopteau între ei: l-a nimerit în moalele capului şi-a murit. Şi-am văzut eu, dragu badii, că le era milă de mine şi nu se puteau bucura c'au scăpat de dracu.

M'au dus apoi în temniţă în Aiud, dar n'am stat mult, că mi-au venit dreptăţi din sat, precumcă am fost om de omenie şi până a-

Pristolnic (pecete de lemn aplicată pe o prescură)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

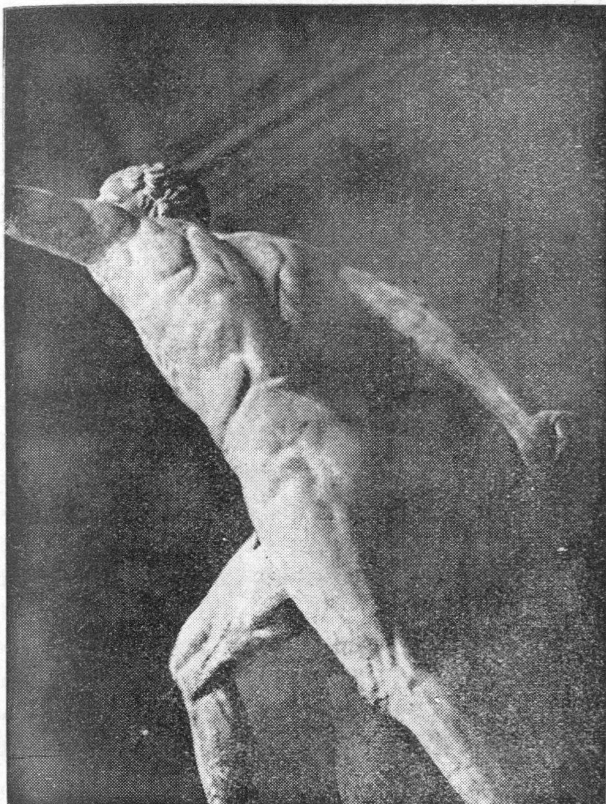

Agasias din Efes: Luptător

coale n'am avut cu nime nici fă-te încolo. — Dar m'a bătut Dumnezeu şi încă are să mă mai bată, că tare a fost păcătos jidovu. Că povestesc bătrânii că dacă se întâmplă să omori un om, se iau pe tine toate păcatele lui. De aceea mă rog eu lui Dumnezeu să mă bată cum o şti de tare, numai să mă scap de păcatele jidovului, căci am eu de-a mele destule — şi badea Vasile începu să plângă.

Ochii lui Sandu se umplură de lacrimi şi sufletul de-o lumină nouă. Nu mai urcă în podul bisericii, ci spuse o vorbă de mângăere lui badea Vasile şi plecă zicându-şi în sine: ce bine vede acest orb. Şi prin această lumină a orbului de lângă biserică, Sandu învaţă să privească lumea şi văzu în ea atâţia orbi.

*

Sandu s'a făcut popă. Iar Moş Vasile nu s'a plâns nici când trebuia să doarmă în grajd la badea Tomă.

Povestesc oamenii din Râpa, că la moartea lui Moş Vasile aşa s'a pornit o vreme de n'a mers nimeni la groapă afară de părintele Visarion, diacu Grăunciar şi gropaşii.

Şi oamenii vorbesc în toate felurile, dar foarte des se poate auzi în Râpa spunându-se de Mos Vasile: Dumnezeu să-i ierte sufletu, că tare a fost om de omenie.

TESTAMENT

de I. V. SPIRIDON

Curând, curând nu voi mai fi ce sânt:
Mi-oi strânge legătura albă cu
Tot ce, fără simbol, mă petrecù
In sboru-mi peste ape şi pământ.

Când am venit — şi-acum mă 'ntreb: dece? —
Spuneau cu toţii c'am să plec 'napoi,
Dar am rămas, biet bulgăr de noroi,
Să 'nvăţ Tristeţea cât de-adâncă e.

Ce-am moştenit şi ce-am încopciat
Am să le 'mpart frăţeşte tuturor;
Avere n'am, c'am fost un visător,
Dar las ce am: un fagure-adunat

Din cele mai curate flori de vis.
Il veţi găsi împrăştiat discret
In nişte file albe de caiet,
Pe masa unde-am tot cetit şi-am scris.

Fetei, celei care mi-a scuturat
Tristeţi şi stele 'nnalte în poem,
Ii las peste iubirea-mi de boem
S'aştearnă, grea, uitarea 'n lung şi 'n lat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROGRAM PENTRU NOUL AN

INARMARE

de GRIGORIE T. MARCU

Aşadar suntem în nota vremii. Şi totuşi nu! Suntem şi de astă dată pe linia tradiţiei creştineşti şi româneşti de totdeauna. Nu ne dăm noi după vremi, ci potrivim şi tâlcuim vremile după reali- tăţile autohtone. Nu pledăm pentru războiu şi mizerie şi moarte când scriem pe pragul anului care începe un mare „*înarmare*", ci vrem să con- solidăm o pace, pe care am dobândit-o cu des- tule jertfe.

Călcăm hotarele anului nou plini de încre- dere şi optimism. Evanghelia lui Hristos şi cea- laltă evanghelie – a neamului – ne toarnă 'n suflete, deopotrivă, virtuţile bărbăteşti pe cari le-am pomenit. Cea dintâi ne strigă din cer: „Indrăs- niţi, eu am biruit lumea". Cealaltă hăueşte peste veacuri: „Orişicât român voiu fi, nu mă tem că voiu pieri".

Intr'adevăr, dacă Dumnezeu este cu noi, cine va cuteza să fie împotriva noastră? Şi dacă în faţa primejdiilor cari pândesc la hotare, noi opunem solidaritatea fraţilor cari nu mai vor să ştie de împărecheri, cine ne va putea desbina? Răul din afară e neputincios faţă de noi atâta vreme cât îi lipseşte concursul relelor lăuntrice. Iată de ce noi românii înfruntăm cu seninătate şi cumpăt atmosfera „gazată" a unei Europe, care miroase a praf de puşcă: avem la spate reazim în Dumnezeu şi 'n chinuitul nostru trecut, în su- perba noastră istorie de două ori milenară. Legă- tura cu cele de Sus şi dragostea pătimaşe pentru pământul ce Dumnezeu ni l-a hărăzit să-l stăpânim în aceste laturi ale lumii, sunt determinantele su- fletului românesc de totdeauna.

Dar şi cheia isbânzilor noastre viitoare.

Ceeace a fost bun şi izbăvitor în trecut, tre- bue să fie valabil şi 'n viitor. Aceasta cu atât mai vârtos cu cât valorile cari au guvernat în- făptuirile noastre pozitive de până acum nu-s re- zultatul unor întâmplări oarbe, ci mai cu seamă mâini de ajutor ce ne-au fost întinse la cumpene de vremi de dincolo de lume, adică valori *per- manente.*

Ştim că nu suntem pe plac – când vorbim astfel – unor anumiţi teoreticieni ai necredinţei, pe cari simpla pomenire a numelui lui Dumnezeu îi sgârie la urechi. Ştim! Dar ce putem noi face dacă credinţa în cele mai presus de fire este o realitate care ţipă din fiecare pagină a istoriei noastre – şi mai mult decât atât: balsamul pu- rurea eficace al tuturor rănilor româneşti? Evi- denţele, certitudinile pot fi ocolite – dar nicide- cum tăgăduite. Pot fi ocolite din antipatie sau din stângăcie. Noi ne desinteresăm de amândouă, cu atât mai mult, cu cât însuşi Regele Românilor a accentuat – cu prilejul recentelor investiri de mi- tropoliţi ai Moldovei şi Olteniei – fuziunea (îm- pinsă până la confundare) a calităţii de român cu cea de creştin. Impărăteştile cuvinte constitue un deget întins spre eternitate: ardeţi idolii amăgitori pe cari i-aţi onorat şi adoraţi pe Dumnezeul care v'a protejat şi conservat pe acest pământ! Dărâ- maţi capiştele păgâneşti şi vă întoarceţi la altarele strămoşeşti! Altă soluţie, altă scăpare nu există!

Prigoniţi şi asupriţi ca puţine alte neamuri ale lumii, noi Românii avem totdeauna gata lea- cul tămăduitor al năpastelor ce se abat asupra noastră. Nu-i nimic miraculos sau exagerat în a- ceste spuse. Pentrucă nenorociri mai mari decât cele cari au încercat virtutea precursorilor noştri, nu se află sub soare. Deaceea, oridecâteori gustăm amarul câte uneia din ele, noi căutăm – şi gă- sim – în cornul fără fund al abundenţei de lacrimi româneşti năframa care ni le poate usca mai grabnic, mângâierile cari ne ajută să uităm, să ne reculegem şi să pornim înainte cu puteri sporite. Judecata noastră e limpede şi fără întortocheri: ce contează o prăbuşire accidentală sub povara greu- lui, când avem deasupra un Dumnezeu care ne ajută să ne sculăm, iar înainte un drum întins ca un viitor, care ne aşteaptă să-l străbatem? Imi vâjâie 'n suflet, ca o obsesie, nişte cuvinte rostite nu de mult de căpetenia Ortodoxiei ardelene: „Dumnezeu, când ne-a aşezat aici, nu ne-a aşezat ca să pierim; noi avem o misiune de îndeplinit, pe care El ne-a hărăzit-o. Am trecut prin încer- cări mai mari decât cele pe cari le întrevedem. Am văzut prăbuşindu-se în jurul nostru împărăţii vechi şi puternice. Noi, cei puţini şi amărâţi, am răsbit deasupra".

Aceste cuvinte profetice în stare sunt să proptească cugetul oricărui român pe culmile nă- dejdilor cari nu înşală niciodată. Ele ar trebui purtate din gură 'n gură; ele ar trebui scrise sub streaşina fiecărui sălaş românesc, ca să le vadă şi străinii şi să se cutremure. Tot aşa şi afirmaţia pomenită a Suveranului nostru. Căci înşişi glasu- rile mai marilor noştri indică răspântia la care ne aflăm şi calea pe care trebue să pornim la desle- garea necunoscutelor ce le ascunde această răs- pântie: Capul Statului vorbeşte de credinţă, iar o

căpetenie a Bisericii strămoşeşti despre încrederea in steaua neamului. Parc' am fi în plină epocă bizantină: Basileul predică din amvonul Sfintei Sofii, iar Ierarhul binecuvântează oştirile împărăteşti cari se urnesc înspre păgâni cu praporii în frunte. E tocmai contopirea dintre românism şi creştinism, de care vorbea Suveranul, ilustrată semnificativ în aceste două manifestaţii cu subiecte voit inversate. Pătura noastră cultă, încurajată de contactul cu ideile negative ale celuilalt Occident la adoptarea unor atitudini diametral opuse specificului românesc, are de învăţat multe de-aici. Ea n'ar face rău dacă s'ar decide barem acum să se mai îmbisericească, tocmai pentrucă Biserica noastră a stat atât de aproape de sufletul neamului în zile bune şi mai cu seamă în vremuri grele. Numai aşa vom ajunge ca *toţi să fim una,* cum Dumnezeu şi interesele neamului ne vreau. Inarmare fără credinţă în Dumnezeu şi 'n permanenţa neamului românesc *nu* există!

Fără îndoială că o asemenea atitudine adoptată în conştiinţă, trebue să se realizeze în fapte concrete. Altfel, ne-am asemăna dracilor, cari şi ei cred şi se cutremură (Iacob 2, 19) şi cu toate acestea nu contenesc să lucreze cele rele. Inarmarea în duh, cuirasa convingerilor, trebue completată cu înarmarea faptică. Dumnezeu nu ne va osândi, câtă vreme *scopul* înarmării noastre este bun. Nu facem tunuri ca să prădăm avutul altora, nici să primejduim viaţa semenilor noştri. Politica noastră de stat e limpede şi neprihănită. Vrem pace cu toată lumea. N'avem de luat dela nimeni nimic – *dar nici de dat!*

Michael Auguste: Cugetarea

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dreptul la viaţă şi libertate al unui popor – mai cu seamă în mijlocul unei babilonii ca aceasta în care orice lege morală a fost sfârtecată ca un petec de hârtie, tratatele călcate în picioare cu cinism şi forţa cocoţată pe scaunul dreptăţii – se cere apărat cu orice jertfe. Vai de cei pe cari antihriştii şi irozii îi vor surprinde nepregătiţi!

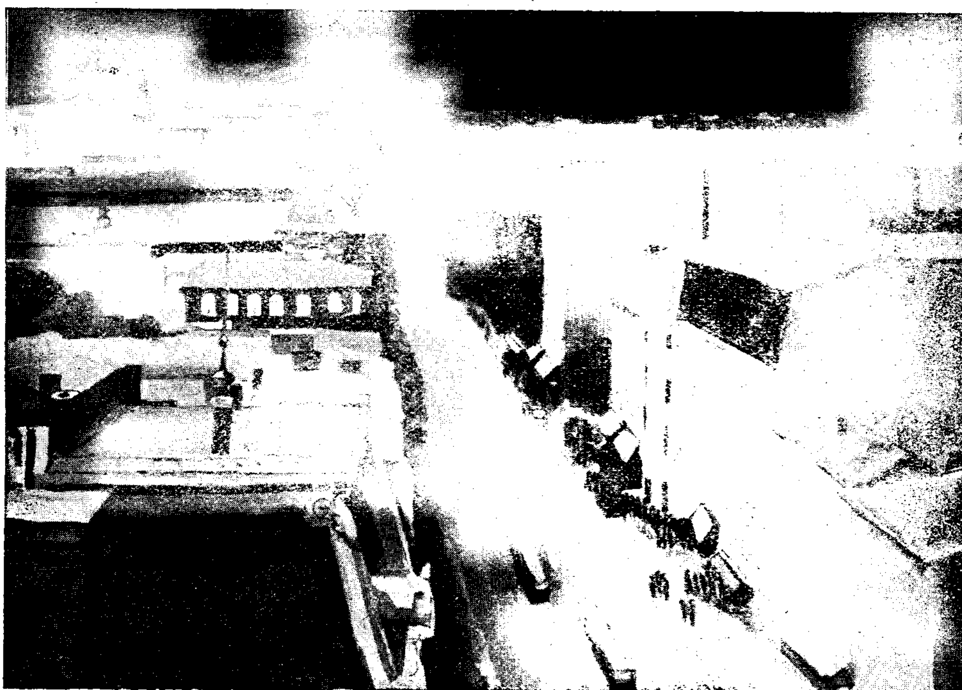

Vasile Popescu: Marele bulevard

Pregătirea aceasta se face cu eforturi. Succesul acestor eforturi nu depinde atâta de bunăstarea și numărul populației Țării, cât de pregătirea ei sufletească. Sper că nu e nevoie să îndrum pe cititori la epopeia care se deapănă 'n besna nopții polare, la eroii deja intrați în împărăția legendei cari își risipesc sângele pe albul zăpezilor vecinice.

Stăpânirea ne cere jertfe. Nu refuzați mâna care vă solicită obolul. Ea cunoaște lipsurile noastre ale tuturora. Dar mai urgentă decât acoperirea acestor lipsuri, e apărarea noastră. Celuice cere dela tine, dă-i — zice Scriptura — căci nu cere de îmbuibat. Dați cu tragerea de inimă a văduvei din Evanghelie, care și-a oferit toată averea ei de doi bănuți. Iar femeile noastre, să nu uite de ceice zgriburesc în tranșee, să facă lucrul Tavitei (vezi Faptele Apostolilor 9, 36, 37, 39).

Salutarea noastră de anul nou să fie *„înarmare!"* Inarmare a conștiințelor și înarmare a oștirii. Ca să nu mai ajungă Românul *slugă* 'n țara *lui!* Ca să nu se întoarcă vremurile de izbeliște evocate de poetul care zice:

încă spusu-ne-au un popă
pripășit din ungurime
că 'n Ardeal răsăriteanul
nu e slobod să se 'nchine;
s'au poprit cartea cea bună,
ba chiar sfintele altare
stau pustiuri în lăcată,
ordinând „calvinul" mare.

(Olga Profir: Epistolă în cirilică)

Și mai presus de toate, ca să dovedim întregei lumi că România Mare e stâncă neclintită; e sentinelă a latinității și apărătoare a creștinătății.

Văd înspre soare — răsare cer nou și pământ nou, spălat de sângele 'ncruntat care-i mânjește astăzi tăria și glia.

Inarmare!... înarmare!... înarmare!...

Femeia în concepția creștină

de I. TODORAN

Timpurile moderne și-au luat sarcina să revizuiască toate punctele de vedere din care sunt privite problemele sociale, ca și soluțiile date acestora, fie dintr'o reală nevoie de înnoire, ceeace este un factor de progres, fie, simplu, de dragul modificării, pentru a nu spune cineva că am fi incapabili să depășim trecutul. In cadrul acestor preocupări renovatoare și îndreptățite, atunci când nu sunt stăpânite de patimă ci numai de dragostea de adevăr și de dorul de mai bine, a intrat, cum era și firesc, și chestiunea situației femeii în societate și familie.

Motivele care au scos această chestiune la suprafață și au impus-o atenției generale, sunt mai multe și nu este în intenția noastră de a le cerceta acum. Ele se datoresc unui complex foarte bogat de împrejurări istorice, începând cu răspândirea ideilor marei revoluții franceze și cu întărirea individualismului și continuând cu introducerea mașinismului în mai toate domeniile de activitate productivă, din care lucrătorul a fost scos sau redus la un număr însemnat, cu reducerea salariilor, care nu mai sunt suficiente pentru susținerea familiei și cu nevoia, și pentru femei, de a-și căuta singure mijloace de trai. Motivele acestea sunt deci atât de ordin economic, cât și de ordin social și psihologic, caracterizând până la un punct frământarea spirituală a veacului al 19-lea.

Fapt este că femeia modernă încearcă să se sustragă oricărei tutele și nu înțelege să se supună vre-unui jug. In toată activitatea ei, caută să înlăture orice subordonare, simțindu-se o personalitate bine conturată și independentă. Chiar și atunci când societatea nu-i acordă toate drepturile, în conștiință femeia și le-a acordat demult. Femeia are conștiința propiilor puteri și aptitudini, încât se socotește în stare să parcurgă orice studii și să îmbrățișeze orice profesiune; și se pare că experiența n'a desmințit-o decât într'o măsură neglijabilă. Intr'un cuvânt, nu se poate tăgădui existența unei tendințe de masculinizare a femeii, indiferent dacă aceasta se consideră justificată sau nu. In ultima vreme, ea pare să se fi accentuat, sub influența unor mișcări politice totalitare. Obiectivul totalitarismului fiind subordonarea integrală a individului, firește că nu vede cu simpatie faptul că individul este integrat organic în vre-o altă unitate, d. e. celula familiară, care, prin natura ei, se opune unei absorbții din afară. De aceea, sistemul totalitar favorizează năzuințele de emancipare în familie, nu pentrucă ar vrea mai multă libertate, ci pentrucă urmărește să prindă în cleștele lui pe omul pe care l-a eliberat din altă parte.

Printre formele de manifestare ale acestei aspirații spre deplină și într'un anumit fel înțeleasă libertate, se întâlnesc foarte adesea discuții aprinse și proteste în contra situației umilitoare în care ar fi ținută femeia, proteste și în contra unor precepte apostolice, care ar consfinți supunerea femeii, atigându-i demnitatea. Și încă aceasta nu este totul.

Chiar şi acolo unde manifestările exterioare lipsesc, nu însemnează că în conştiinţe e linişte. Acolo, în intimitatea inimii, se acumulează amărăciune şi se întunecă voioşia şi plăcerea de vieaţă. Acestea petrecându-se chiar cu unii creştini, de altfel buni, nu e de mirare că s'au ivit îndoieli asupra binefacerilor reale pe care le-a adus creştinismul condiţiei sociale a femeii.

Problema, astfel, este de o importanţă capitală, căci nu se mai reduce ca odinioară la chestiunea votului femeii, ci angajează întreaga structură socială. Ea afectează şi conştiinţa creştină, prin faptul că pune în cauză şi doctrina creştinismului, cu deosebire cuvintele sf. Apostol Pavel, referitoare la situaţia femeii.

Din această pricină, o privire asupra concepţiei pauline despre rostul femeii se impune, întrucât această concepţie formează temelia codului moralei familiare şi pentru a înlătura neînţelegeri şi interpretări înguste sau unilaterale, voit ori nevoit făcute.

Care sunt, prin urmare, expresiunile sf. Pavel, în care s'a crezut că se pot găsi tendinţe antifeministe, atribuite unor influenţe semite? Ele sunt cuprinse cu deosebire în Epistola întâi către Corinteni şi în cea către Efeseni. Intre cele două

Româncă din Braşov

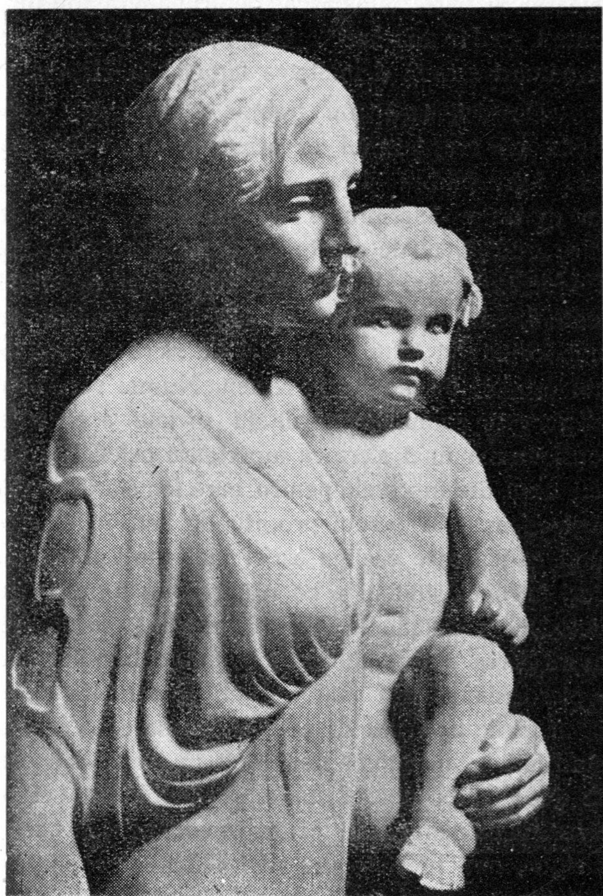

Maternitate

epistole este o diferenţă de ton, care se explică prin împrejurările deosebite în care se aflau cei cărora se adresează. Către Corinteni, Apostolul este mai aspru. Asprimea aceasta îşi are cauza în situaţia din Corint. In Corint, foarte frecventat port de mare, se întâlneau tot felul de oameni cu nivel moral scăzut, influenţând nefast asupra moravurilor. Când a pătruns lumina creştinismului în Corint, mulţi dintre Corinteni, bărbaţi şi femei, au crezut că libertatea evanghelică le dă dreptul la orice, abuzând astfel de libertatea creştină şi diformându-i înţelesul şi aşa afişându-şi indiferentismul moral prin fapte condamnabile. Adevărul Evangheliei înlăturase falsele divinităţi, dar harul lui Hristos încă nu transformase în profunzime pe Corinteni, atunci când Apostolul scrie acestora. Dar şi aşa, apostrofele trebuesc integrate în ansamblul doctrinal al sf. Pavel, în care nu se neagă egalitatea dintre bărbat şi femeie. — Fireşte, egalitate nu înseamnă nici lipsă totală de ierarhie şi mai puţin anarhie.

Răspunzând celor care îl întrebaseră asupra vieţii în familie, Apostolul scrie: „Bărbatul datornica iubire să-i dea femeii, aşijderea şi femeia bărbatului. Femeia pe al ei trup nu este stăpână, ci bărbatul; aşijderea şi bărbatul nu e stăpân pe trupul lui, ci femeia" (1 Cor. 7, 3-4). Din acestea reiese cu claritate, că nu e vorba de vre-o aser-

vire a unui soț de către celălalt. Soții au drept reciproc, unul asupra celuilalt. Aceeași egalitate este exprimată și prin porunca apostolească: Femeia să nu lase pe bărbat, nici bărbatul pe femeie (1 Cor. 7, 10-11). Unde este aici influență semitică?

Firește, apar greutăți în înfățișarea adevăratei gândiri a Apostolului, mai ales dacă afirmațiile lui nu sunt raportate la întreg. „Voiesc ca voi să știți că Hristos este capul bărbatului și capul femeii este bărbatul, iar capul lui Hristos: Dumnezeu". (1 Cor. 11,3). Aceste cuvinte vreau să arate o *subordonare* a femeii față de bărbat, dar se subliniază îndată și strânsa *solidaritate* în care se găsesc cei doi soți, „în Domnul". „Totuși, în Domnul, nici femeia nu e fără bărbat, nici bărbatul nu e fără de femeie. Că precum femeia este din bărbat, așa și bărbatul vine prin femeie și toate sunt dela Dumnezeu". (1 Cor. 11, 11-12).

Prin acestea ni se arată trei aspecte ale raportului dintre soți: *egalitatea, subordonarea* și *solidaritatea*. Ele par prea străine între ele sau chiar opuse. Dar, în lumina celor scrise de Apostol Efesenilor, intră într'o unitate superioară. Uniunea cea mai intimă este uniunea conjugală, pentru care omul își lasă pe tatăl său și pe mama sa. (Ef. 5, 31). O solidaritate necunoscută lumii până la creștinism îmbrățișează pe soți ca „mădulare ale trupului lui Hristos, din carnea lui și din oasele lui". (Ef. 5, 30). Unirea dintre soți trebue să fie icoana fidelă a uniunii lui Hristos cu sfânta sa biserică. „Bărbatul este capul femeii, precum și Hristos este capul bisericii, trupul său, al cărui mântuitor el este. Ci precum biserica se supune lui Hristos, așa și femeile bărbaților lor, întru toate. Bărbaților, iubiți femeile voastre, după cum și Hristos a iubit biserica și s'a dat pe sine pentru ea". (Ef. 5, 23-25). In Hristos, creștinii trebue să se supună unul altuia și cu atât mai mult soții între ei. „Supuneți-vă unul altuia, în frica lui Hristos". (Ef. 5, 21).

Și aici, acel care stăruește numai asupra cuvintelor riscă să rămână în greșală. Ințelegerea exactă se câștigă prin integrare în asamblul doctrinei scripturistice. In Vechiul Testament, uniunea lui Dumnezeu cu poporul său, vieața comunitară a lui Dumnezeu cu oamenii, este înfățișată ca o căsătorie mistică. (Os. 2; Is. 54; Ier. 2, 2). Aceasta se menține când e vorba de Hristos și biserică. El este „Domnul" bisericii, izvor de vieață pentru biserică, dar își *însușește* biserica dându-i vieață din propria sa vieață și astfel biserica devine Hristos cel mistic, rămânând întru Hristos și Hristos întru ea, cum însuși a spus: „Rămâneți întru mine și eu întru voi". (Io. 15, 5). Dacă este așa, supunerea bisericii față de Hristos - model al supunerii femeii față de bărbat - nu seamănă întru nimic cu supunerea sclavului față de stăpânul său sau cu alte raporturi de subordonare. Hristos își iubește trupul său mistic, biserica; tot așa „bărbații sunt datori să-și iubească femeile, ca pe înseși trupurile lor". (Ef. 5, 28).

Și pentru a înlătura impresia de inferioritate a femeii, Apostolul adaugă imediat: „Cel ce-și iubește femeia, pe sine se iubește", vrând să spună că femeia nu este ceva aparte, ci un *alter ego* al bărbatului.

Rezumându-și gândul, Apostolul încheie: „Fiecare să-și iubească femeia, ca pe sine însuși; iar femeia să se teamă de bărbat". (Ef. 5, 33). Ideia de subordonare rămâne, e drept, dar nu singură ci întrețesută cu cea de egalitate și solidaritate desăvârșită între soți, așa încât cu dreptul se poate spune că duhul creștin o șterge; în orice caz, nu-i mai păstrează ințelesul pământesc de supunere de rob. Atât este adevărat acest lucru, încât în creștinism, pe lângă desființarea sclaviei, stă și înlăturarea deosebirei dintre bărbat și femeie, în sensul în care erau luate aceste noțiuni mai înainte. „Nu mai este rob, nici slobod; nu mai este parte bărbătească și parte femeiască, pentrucă voi toți una sunteți, în Hristos Isus". (Gal. 3, 28). Demnitatea bărbatului este și demnitatea femeii, în Hristos.

De aici, iarăși nu trebue să se tragă concluzia că creștinismul ar nesocoti orice diferențiere între bărbat și femeie. Diferențierea există, dar ea nu e determinată de aservirea uneia de către celălalt, ci de alcătuirea firească a bărbatului și femeii, ceeace le asigură rosturi și funcțiuni deosebite în organismul social. Nu e vorbă de superioritate și inferioritate, ci de sferă de activitate proprie bărbatului și femeii. Numai reaua înțelegere a complexei realității sociale a adus la considerarea unei sfere ca superioară celeilalte. De aici unul din motivele pentru care femeia încearcă să-și depășească cercul propriu de activitate, crezând că-și poate câștiga astfel mat mult prestigiu. Dar, întrucât știut este că risipirea de forțe nu e niciodată rodnică, învățătura creștină spune că împrăștierea activității femeii inafară căminului este o pierderea pentru căminul ei. Experiența confirmă zilnic aceasta, în mic și în mare. Vremea când femeia a activat mai mult în afara este cea de după războiul cel mare și tocmai atunci se constată cele mai mari lacune în educație. Aceasta, desigur, nu-i nici singura nici suficienta explicație a deficenței educative, dar e îndreptățită întrebarea: unde e câștigul dispersiunii forțelor femeii?

Se obişnueşte să se spună că rostul femeii este naşterea de fii; însuşi Apostolul zice: „Se va mântui (femeia) prin naştere de fii, dacă stărueşte, cu deplină înţelepciune, cu credinţă, în iubire şi în sfinţire". (1 Tim. 2, 15). Mântuirea, deci perfecţiunea femeii este naşterea de fii. Dar aceasta nu are să se înţeleagă numai trupeşte. Dacă s'ar lua astfel, s'ar mutila cugetarea Apostolului şi naşterea s'ar pune în rândul activităţilor proprii fiinţelor inferioare. Omul fiind unitate de suflet şi trup, cel dintâi covârşind în importanţă pe al doilea, naşterea lui este înainte de toate în spiritualitate. Prin această a doua naştere, o mamă merită frumosul nume de „mamă creştină". Naşterea trupească reprezintă numai *un* act în întocmirea omului întreg; încoronarea acesteia stă în formarea sufletului prin educaţie. In această acţiune, sarcina părinţilor deşi diferită în formă, este egală: aceeaş dăruire de sine, acelaş devotament, aceeaş servire binelui comun familial.

Şi dacă activitatea femeii se concentrează mai mult asupra căminului, aceasta se datoreşte firii şi nu vre-unei dispoziţii externe, urmând ca bogăţia dragostei ei să întreţină flacăra sfântă a acestui cămin. Intuiţia pătrunzătoare a situaţiilor, răbdarea particulară şi perseverenţa neîmpuţinată sunt daruri naturale pe care le-a primit femeia pentru a nivela asperităţi şi a-şi îndeplini nobila misiune. Ea merge cu primii paşi şovăitori ai copilului, ea rosteşte cu el primele cuvinte şi e martoră celor dintâi licăriri de cugetare, pe de o parte; iar pe de alta, ca tovarăşă a bărbatului, îl însoţeşte adesea în raţionamente superioare şi împarte cu el neliniştele şi frământările profesionale, pretutindeni încurajând şi mângâind şi împărţind fără sgârcenie daruri din tezaurul de înţelegătoare bunătate. Pentru aceasta ea trebue să fie o puternică şi multilaterală personalitate. Numai astfel poate fi un *alt eu* al bărbatului, cum creştinismul o socoteşte. De aceea nu-i sunt refuzate ştiinţa, arta, cultura fizică şi morală şi de aceea creştinismul, încă foarte de cu vreme, s'a ocupat de educaţia şi instrucţia femeii, atât cât s'a putut şi cât împrejurările au îngăduit. De cele mai multe ori, se uită cât a făcut creştinismul pentru instruirea femeii şi pentru ridicarea prestigiului ei. Deci, creştinismul nu numai că n'a menţinut femeia în stare de inferioritate, dar a depus nenumărate eforturi pentru a schimba mentalitatea care o ţinea într'o situaţie umilitoare, fapt la care veacurile păgâne nu se gândiseră decât ca excepţii extrem de rare.

Principiul care domină activitatea în familie este binele comun, nu stăpânirea sau supunerea. Un singur primat are valoare reală, acela al celei mai bune competenţe. In învăţătura creştină se vorbeşte despre un primat de răspundere şi servire şi mai puţin despre unul de autoritate. Bărbatul are primatul responsabilităţii în sfera activităţii lui, femeia în al ei.

Aceasta nu însemnează, iarăşi, că cele două sfere ar fi separate, întrucât familia este o unitate organică şi la rândul ei se incorporează în unitatea mai cuprinzătoare socială.

Cel care asigură integrarea familiei în totul social este bărbatul. Prin el se stabileşte acordul dintre activitatea familiară interioară şi cea socială exterioară, deoarece el ia parte la amândouă şi rămâne responsabil de modul cum familia se inserează în totul social. El vorbeşte şi lucrează atât în numele binelui familial, cât şi în numele celui social. De aceea, chiar în interesul binelui din familie, bărbatul trebue să aibă autoritate *recunoscută* de femeie.

In acest sens, bărbatul are o prioritate. Dar ascultarea aceasta a femeii nu vatămă cu nimic personalitatea ei, ci o face doar să participe la o activitate mai întinsă şi o introduce într'o ierarhie potrivită cu forţele ei de creaţie. In acest caz, subordonarea femeii nu-i consecinţa superiorităţii unui sex asupra celuilalt, ci orânduirea specializării determinate de structura firească a unuia şi a altuia. Fără a fi robită de vre-o putere exterioară şi păstrându-şi întreaga iniţiativă, femeia îşi simte individualitatea nestânjenită şi integrată organic – prin consimţământ, nu prin constrângere – în totul pentru al cărui bine lucrează şi care depăşeşte deopotrivă şi pe bărbat şi pe femeie. Ea se simte astfel în comunitate de ideal cu bărbatul şi măreţia acestui ideal o fortifică şi o înalţă.

Aceasta este ordinea naturală, voită de creator: Dumnezeu, capul lui Hristos; Hristos, capul bisericii şi al bărbatului; bărbatul, capul femeii. (1 Cor. 11, 2). Dar ordinea care pune pe bărbat capul femeii numai atunci este prefectă, dacă Hristos, înţelepciunea dumnezeească, este efectiv capul bărbatului. In realitatea concretă, însă, slăbiciunea omenească poate aduce multe tulburări, prin lipsa bărbatului dela datorie, şi atunci revine femeii sarcina de a suplini deficienţa soţului, dând directivele şi coordonând ea binele familial cu cel social, prin ceeace se întâmplă de fapt o înlocuire a bărbatului şi un transfer de autoritate. Insă aceste accidente ale vieţii nu schimbă principiul şi legile care guvernează într'un exerciţiu normal al drepturilor şi datoriilor celor două sexe.

Nimeni nu trebue să uite, apoi, că ordinea casnică nu este una poliţienească, ci o ordine a dragostei, în care autoritatea şi supunerea sunt

prezente, asigurând unitatea de acţiune, puterea şi prosperitatea, dar apar într'o înfăţişare cu totul deosebită de cea în care se găsesc în alte domenii. Cel care conduce se fereşte de a fi stăpânit de egoism, nici atitudini autoritare ce umilesc pe tovarăş nu poate avea; iar cel ce supune, o face prin consimţire şi prin înţelegerea adevăratului său rost. Şi unul şi altul au drept lege loialitatea, respectul şi preţuirea reciprocă, comprehensiunea mutuală şi dorinţa comună a perfecţiunii comunitare. In sens creştinesc, autoritate şi supunere nu înseamnează arbitrar şi pasivitate, ci activitate condusă de singura lege a binelui comun. In familie, soţii exprimă, interpretează, îşi însuşesc şi aplică această lege. Şi dacă subiecţii autorităţii acestei legi nu formează decât o singură fiinţă morală, cum trebue să fie soţii după dumnezeeasca învăţătură, se înţelege cum termenii de autoritate şi supunere îşi pierd cu totul înţelesul profan. Când creştinismul va fi integral trăit, problema emancipării femeii nu se va mai pune sub nici-o formă.

Fireşte, realizarea idealului unităţii desăvârşite în dragoste, pe care se fundamentează colaborarea conjugală, presupune o conştiinţă desvoltată a obligaţiilor, de o parte şi de alta. Creştinismul, împărtăşind harul divin şi propoveduind dreapta învăţătură, îndrumând şi sfătuind, ajutând şi mustrând, se străduește zi de zi să formeze şi să ridice la cel mai înalt grad această conştiinţă, care nu se mai ocupă de socoteli mărunte şi egoiste. De altfel, în creştinism, ascultarea şi supunerea nu sunt stări de inferioritate umilitoare, ci mari virtuţi. Isus Hristos a fost ascultător şi supus. Prin neascultare a căzut lumea, prin ascultare s'a mântuit.

Creştinismul, care a sesizat mai bine sensul adânc al vieţii omeneşti, a aşezat femeia în locul de cinste care corespunde puterilor ei şi care îi permite să-şi exercite fără stânjenire bineînţeleasa libertate, desvoltându-şi armonic şi la maxim personalitatea, dar fără a interverti ordinea firească. Spiritul creştin se arată, şi în această privinţă, promovatorul cel mai înţelept al personalităţii omeneşti.

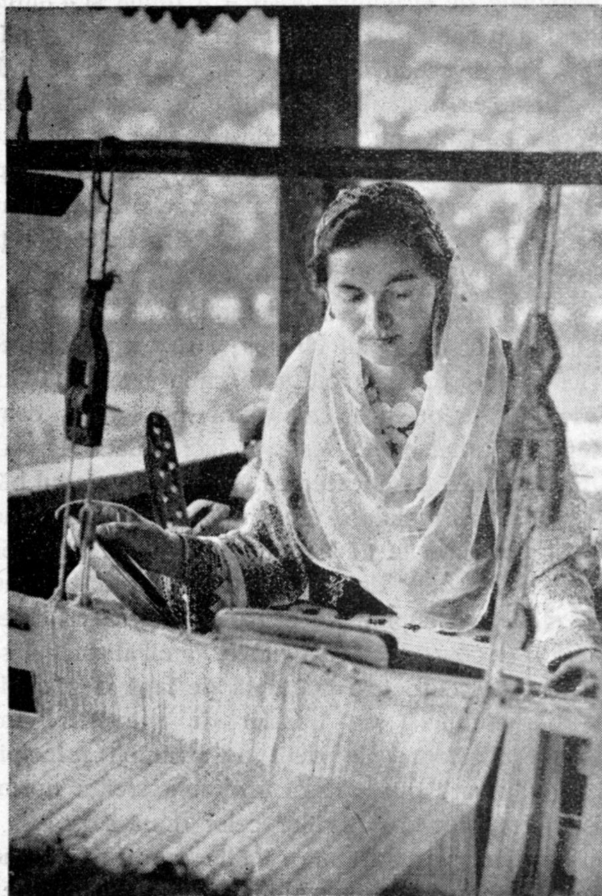

Rucăr-Muscel: Ţărancă la răsboiul de ţesut

Cântec de leagăn

de Pr. TEODOR CICEU

Ingeraş micuţ şi drag, fă nani,
Că mama o să-ţi cânte tot mereu...
Cu tine creşte 'ncet norocul meu,
Toiag de sprijin când m'or ninge anii.

Toţi îngerii din cer să te păzească,
Să dormi fără de grijă, puişor,
Iar mama să te vadă mărişor
Şi Dumnezeu mereu să te iubească.

...Şi din iubirea fără de păcat
Şi ţie, dragul meu, să-ţi facă parte;
Tu să o duci cu tine mai departe
Ca Dumnezeu să fie lăudat.

DRUM, PESTE ANI...

de AL. STRĂONEANU-BALAŞ

Gândul meu a fost descântec şi havuz
Tremurat de stele 'n unde clare,
Sbor desprins de pe înalt de zare,
Simfonie-abia cuprinsă în auz.

Dorul meu a fost descântec să apară
Lângă mersul anilor de-atunci
Vis purtat pe dealuri şi prin lunci
Indrăgit de tine — Primăvară.

Gândul meu a fost, de alb, nedumerire —
Să-l aduni mai lângă suflet — crin —
Şi-a rămas cărare de senin
Să te 'nalţ tot mai presus de fire...

Şi acum, spre alte vremuri noi,
Cum te-a prins în leagăn de beteală
E aceeaşi cărărue ideală
Pentru mersul făurit de amândoi.

De vorbă cu tine, om mare

de EUGENIA MUREȘANU

— Și eu sunt mare

Sunt un copil cum ai fost și tu – când cerul era și pentru tine spumă de lapte, iar stelele, nasturi de argint cusuți pe pânză neagră.

Dar tu ai crescut mare și te-ai îndepărtat de mine...

Eu am rămas singur la o fereastră ascunsă pe-o stradă întunecoasă, de unde ies în fiecare zi cu ghetele lustruite „la aier".

Eu trec adeseori pe lângă tine.

Te văd umbrit de gânduri, grăbit ca un tren care pleacă din gară și n'are vreme să stea de vorbă cu mine.

Eu râd de tine – cu dinții cari au ros hârtie și creioane, – armele tale cu cari stai noaptea întreagă de vorbă.

Eu râd de tine – cu buzele pe cari mi le-a sărutat mama aseară, când mi-au spus rugăciunea – fiindcă graba ta niciodată nu mi-o va întrece pe a mea.

Ca și tine, sunt grăbit și eu.

Mâinile mele, ca și-ale tale, n'au astâmpăr nicio clipă.

Eu fac planuri ca arhitecții și-mi zidesc cu obrajii aprinși case aevea, pe cari dintr'o singură lovitură le prăbușesc cu piciorul.

Eu lupt ca și tine cu pumnii, cu sabia, – luptă aprigă în care cred, până când, istovit, cad în brațele mamei, ca să-i strâng cu mânile albe bobițele cari tremură pe gene.

Te crezi mare și atotputernic.

Alergi după fericire cum alerg eu după chipul meu într'un ciob de oglindă.

Pe mine care-aș putea să te învăț ceva, mă dai la o parte, când vreau să te întreb cine mătură cerul sau unde dorm îngerii.

Ești prefăcut până și 'n zâmbetul pe care mi-l servești ca pe-o bomboană de mătasă.

Vorbele tale de laudă sună ca niște ciocane pe jucăriile mele.

Mie nu-mi trebuiesc nici zâmbetele, nici laudele tale.

Eu am puterea adevărului în tot ce fac, – iar voi, oamenii, zadarnic veți încerca să mă răsfățați, eu sunt păzitorul fericirii: mingea nebuniilor mele.

Vera Veslovschi: Anamita

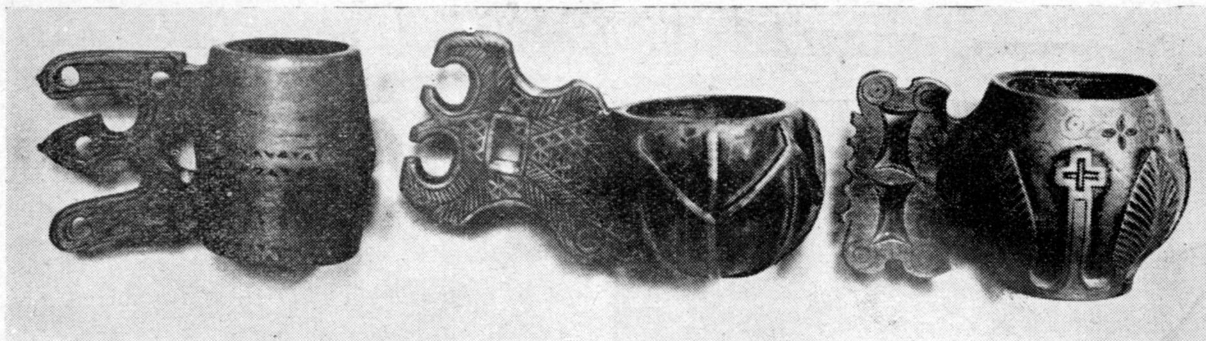

CETATEA PERSONALITĂȚII*)

Trad. de Prot. I. Goron

— Sufletul e o lume mult mai ispititoare; acolo e neasemănat mai mult teren pentru realizări.

— Nu — sufletul e terminat. E zidit. E cetate măreață: cetatea personalității. Nouă nu ne rămâne decât să o cunoaștem.

— Ce e într'ânsa? — întrebă fata și 'n glasul ei vibra dor de povești.

— E locuită de o pereche împărătească: Conștiință și Credință. Și astfel se destăinuesc unul altuia: „Numai când mă uit în ochii tăi" — zice Conștiință-împărat către împărăteasa Credință — „îmi dau seama că sunt nemuritor, o, mama mea, o, soția mea!" „Numai când prin tine mă aprind flacără" — răspunde în șoaptă împărăteasa Credință împăratului Conștiință" — „știu, care îmi este menirea, o, părintele meu, o, soțul meu."

— Au și copii?

— Dar câți!... Au pe fata cu ochi ca cerul senin, Amintirea, care le vede pe toate mai frumoase decum au fost. Au o copilă înaripată, Fantasie, care vede ceeace nu e, dar trebue să fie... Au și un fecior îmbătrânit înainte de vreme; el ține ordine în cetate. Il cheamă Rațiune; e ofilit și rece. Ca de o frumoasă cunună de flori, sunt încunjurați de o mulțime de fete: Blândețea, Fidelitatea, Dreptatea, Libertatea, Iubirea... Era să uit să-ți spun, că cetatea stă pe un picior de rață și să învârtește așa de repede, încât nimeni nu o poate vedea. O învârtește un uriaș orb: Voință. Poruncile împăratului și ale împărătesei i le comunică Rațiune. Intreagă minunata mașinărie e pusă în mișcare de două resorturi făcute din aur curat: omenia și cinstea. Cheia, care deschide mașinăria, o poartă totdeauna, legată la gât Rațiune. Ar fi rău, dacă cineva ar fura cheia; uriașul orb, Voință, nu vede pe cel ce-i dă porunci... Odată s'a întâmplat o mare nenorocire din pricina aceasta!

— Spune, cum?

*) Fragment din romanul „Marea moartă" de Al. Makkay.

— Cetatea personalității era asediată de o sută de ani de uriașul numit Duhul lutului, fără să o poată cuceri. Intr'o zi, ce se întâmplă în cetate? Ademenită de somn, împărăteasa Credință adormi, iar împăratul Conștiință se duse la plimbare pe zidurile cetății, ca să se desfăteze de mânia neputincioasă a dușmanului. Ghici ce a văzut?... Bălaia Amintire l-a surprins privind curios în lume. Când s'a uitat, cu desaprobare, drept în ochii lui, în oglinda ochilor împăratului Conștiință se vedeau nespus de frumoase toate lucrurile făgăduite de Uriaș, dacă vor preda cetatea. Ca să fie nenorocirea deplină, li s'a alăturat și Fantesie, furișată de lângă mama ei cuprinsă de somn. Ci împărăteasa spunea mereu, că trebue supravegheată, deoarece are aripi, dar n'are control. Venind lângă ei, Fantasie a arătat împăratului frumoase planuri pentru viitor și a făcut să pară strălucitoare toate darurile, pe care lumea le poate da în schimbul cetății îmbătrânite. Fără împărăteasa împăratul era numai jumătate de om. Farmecele fetelor l-au vrăjit, l-au amețit. Această schimbare a împăratului a fost observată de unii locuitori ai cetății, care până atunci nici nu erau băgați în seamă: Sensualitate, Lăcomie, Curiositate, Poftă și alții de teapa lor. S'au răsculat.

Rațiune veni prea târziu, nu-i mai putu liniști; l-au trântit, l-au călcat în picioare, i-au luat cheia de aur. Au intrat la Voință și i-au poruncit: „sfarmă resorturile de aur". Voință era orb; s'a supus orbește. Cu pumnu-i grozav a lovit în resorturi. In clipa aceea cetatea s'a oprit. Porțile i-au sărit din țâțâni și au fost aruncate departe. In cutremurul ce s'a produs, turnul în care dormea împătăteasa s'a scufundat, astupându-o împreună cu fetele ei. Oștile uriașului dușman au năvălit în cetate. Pe împăratul Conștiință l-au prins, l-au legat, i-au ars pe frunte pecetea robiei. O sută de ani a robotit în rând cu animalele. Uriașul nu s'a

purtat cu recunoştinţă nici faţă de Amintire, Fantezie şi ceata răsculaţilor. Pe fete le-a răsplătit cu cârmoji, cu bani falşi, cu mărgele de sticlă, apoi le-a alungat din cetate. Au ajuns într'o stare vrednică de plâns.

Care a fost sfârşitul? Duhul lutului credea că a terminat cu împăratul Conştiinţă. Bietul împărat, uitând de mărirea lui de altădată, îşi aştepta sfârşitul. Şi iată veni Moartea la el, jos, între dărâmăturile turnului, unde era ţinut legat peste noapte. „Bine că venişi" — zise împăratul. — „Aşa-i că mă vei răscumpăra?" Moartea l-a luat în braţe, l-a mângăiat şi i-a zis: „Ascultă în adânc... ce auzi?" „Aud plânsul unui copil mic" — zise împăratul şi pe faţa-i disperată a revenit gloria de demult. „Ce e?" — a întrebat-o pe Moarte. „Impărătesei i s'a născut un fiu" — răspunse Moartea. — „Te-a născut pe tine a doua oră, acolo în adâncimi. Cetatea se va elibera".

Diana

NOTE DINTR'O DRUMEȚIE DE ASTĂVARĂ

Pe plaiuri de munte spre Câlcescu

de ILIE MĂNIȚIU

Pentrucă rostul aciuirii noastre la cabana Lotrului, fie şi măcar pentru zece, douăsprezece zile, era recrearea şi pe lângă aceasta cunoaşterea munţilor pe care Poienarii noştri ciobănesc după meşteşugul bunicilor Daci, ne sfătuim să dăm o raită până la Câlcescu, spre a cunoaşte şi noi acest iezăr despre care ciobanii spun că are legătură cu Marea cea Mare, el fiind doar un sorb fără fund. Povestea cu ciobanul care şi-a scăpat fluierul în el şi l-a găsit hăt în iarnă, pe malul mării, am auzit-o în drum spre Lotru dela un bătrân din Şugag. Doream mult să cunosc deci acest iezăr, a cărei biografie, în parte am aflat-o. Până acolo, din Lotru, aveam o cale de patru ceasuri.

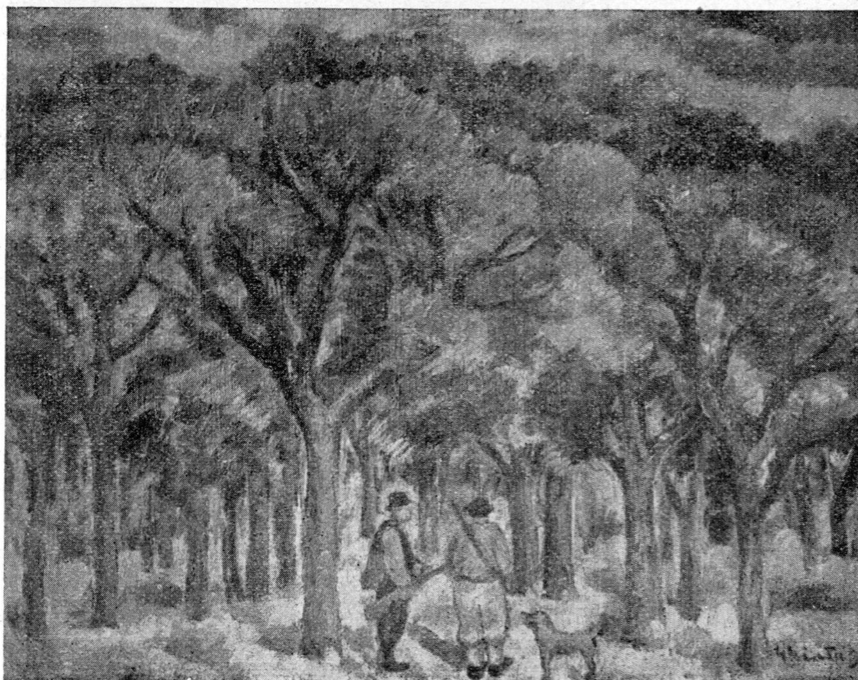

D. Ghiață: Peisagiu

Odată înțeleşi, facem pregătirile necesare în vederea acestui eveniment. Punem în saci cele trebuincioase pentru o drumeție de o zi: brânză, ouă, un puişor rumerit, ca merinde; un țol şi pelerinele pentru ploaie. Pregătirile noastre nu turbură tabieturile chiriaşilor din cabană, bărbații văzându-şi nestingheriți de undițele lor pentru vânatul păstrăvilor, doamnele jucând ping-pong într'un sbeng de vrăbii gureşe.

Ne culcăm de vreme, pentru a putea porni în zori. Adorm târziu cu gândul la iezărul şi locurile noui pe care le voi vedea a doua zi. Furați de somnul greu, după alergătura prin grohotişurile Lotrului, ne trezim cam târzişor. Ne echipăm în fugă şi plecăm. E ora 6. Timp nespus de frumos. Seninul cerului e ca o mare albastră. Stelele au adormit de mult. Soarele spală frunțile Meriuțului şi ale Cărbunelui care se profilează în zare.

N'am uitat să luăm bastoanele nestrujite şi o săcure mică. Pe drum verificăm armura bocancilor şi curelele ranițelor. Prietenul ofițer, Opriş, sfătos ca un başi-ofițer ce este, îşi priveşte cu mândrie napoleoniană pistolul ce-l poartă pe şold. Mă gândesc în clipa plecării, la mitica expediție a lui Don Quichotte, contra morilor de vânt. Gândul îmi mai aleargă la frumoasele pagini ale lui Hogaş şi la Pisicuța lui care sărea peste apa Taslăului ca o pasăre. Va trebui să dispunem şi noi de aceeaş abilitate pentru a sări peste isvoarele, şiroaiele şi grohotişurile pe care le vom întâlni.

Fratele meu, scundac şi gras, e un semn de întrebare pentru reuşita acestei drumeții. După paşii apăsați pe care-i face, mă liniştesc.

La „Stâna lui Ghişe", doi câni lătoşi ne fac salutul de rigoare. Zăresc prin deschizătura uşii, bluza roză a Lenii, băcița cu ochi încercănați, cari ascund în ei întunecimi tăinuite de brad.

Ne simțim svelți. Suntem conştienți de importanța „misiunii" pe care o avem de îndeplinit.

Trecem pe lângă „lacul sec", o reminiscență a exploatării pădurilor aceste, de acum câteva zeci de ani.

Grațian numără isvoarele cu şipote pe lângă care trecem şi rotunjeşte o avere aproximativă, ce ai pute-o dobândi în capitala țării, cu astfel de marfă. Să-şi fi greşit oare cariera acest prieten, ce-şi bombează pieptul, gradat, după importanța şi sexul celui sau celor în fața cărora se află?

Trecem pe lângă o cruce tăiată din lemn de fag, înegrită şi roasă de vreme. Se mai poate deslușī în cirilice, câteva cuvinte: Această sfântă troiță s'a ridicat... Dintele vremii a scos celelalte cuvinte precum şi numele umilului creştin care a ridicat-o. Intr'un luminiş ne oprim să ne spălăm în apa limpede şi rece a Lotrului, apoi o luăm iar la pas, întovărăşiți de cursul apei.

Pentru a afla o cărare mai pe scurt spre creasta muntelui oprim la un joagăr. Strigăm, însă nu ne răspunde nimeni. Batem în uşe. După câteva lovituri pe care le administrez eu energic, auzim un oftat prelung, şi un foşnit de aşternut. Scâțâie uşa şi, în jumătatea cadrului, ne apare un cap bărbos, ciufulit, cu nişte ochi spărieți.

– Bună dimineața bade – îi spunem noi.

– Sân'tate şi 'mneața bună – ne răspunde capul viit prin uşe.

– Ia ascultă bade, noi vrem să mergem la Călcescu. Pe ce plai trebue să mergem pentru a face drumul mai pe scurt?

– D'apoi p'icea 'n sus, țineți to' pe mâna dreaptă. Is cam sărichişuri, da' să dă pe scurt mult tare.

Dăm bineţe omului şi începem a urca Huluzul. Urcuşul e greu, ranițele ne joacă ironice în spinare dar elanul nu ne scade. Din loc în loc, ca nişte lacrimi roşii ale acestui răsărit de soare, zărim pâlcuri de fragi. Ne ițim după ele. Ne înfruptăm cu lăcomie din această poamă a pădurii.

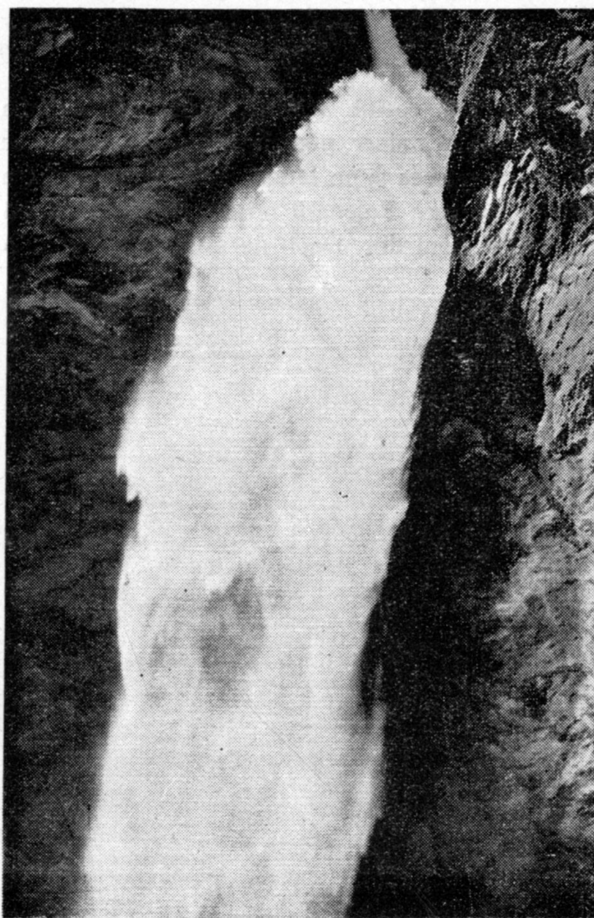

Frumusețile țării: Cascadă

Nu s'au scuturat încă de rouă. Rup o tufă cu cinci-șașe fragi alese și mi-o atârn în pălărie, așa cum făceam în hoinărerile dese din copilărie, după care de multe ori mă alegeam cu câteva curele trase pe părțile moi ale trupului.

Cărarea ni se furișează pe sub un cetiniș des. Ne ținem morțiș, după ea.

Deodată, inimosul nostru ofițer, care de data aceasta era în fruntea „coloanei“, se oprește brusc, scoțind un țipet înfundat:

– „Un șarpe!“

La cinci metri în fața noastră, un șarpe încolăcit, cu capul ascuns sub el. Stăm și privim atenți. Șarpele nu face nici o mișcare. Grațian intenționează să scoată pistolul. Fratele meu îi ghicește gândul și-l oprește. Oricât ar fi fost premiul de mare luat de el la o tragere pe garnizoana Craiovei, dar șerpii nu se ucid cu pistolul. Iau o piatră și o arunc. Nici o mișcare. Mai arunc încă una. La fel. Dar dacă o fi mort șarpele? Cu pași calculați, foarte atenți, ne apropiem. Șarpele își păstrează poziția. La trei pași, îi observăm capul sdrobit. Prin urmare e mort. Suntem lângă el. E un exemplar rar de viperă. Cu bastonul o întind spre a vedea cât e de lungă. E peste o jumătate de metru. Capu-i este complect sdrobit. Sânge amestecat cu țărână îi tivește maxilarele sdreanță. Nu pare omorâtă de mult. E de coloarea cetinei de brad uscate. Dealungul spinării poartă linia caracteristică. Solzi bruni alcătuesc mici figuri dreptunghiulare, legate unele de altele de câte un colț. Privit acest șirag, îți dă impresia unei linii frânte. Intr'un loc anumit pântecul prezintă o umflătură. O fi vr'un nenorocit de șoarec! Pentru a se răzbuna pentru spaima de adineaori, Grațian așează vipera pe o rădăcină de brad. Reușește să-i dea o poziție, care cred, va produce acelaș efect trecătorului ce va urma după noi. Pe sub cetinișuri, peste rădăcini îndoite ca niște reptile uriașe, prin întunecimi ce-ți amintesc de liniștea și obscuritatea maestoasă a catedralelor gotice, plaiul urcă anevoios. Ne ținem după el bărbătește. Deodată o lumină orbitoare, ca o sută de faruri, ne isbește în față.

Pădurea e retezată de o stâncărie albă, care prin reflexele pe care le produce îți face impresia că infinite oglinzi îți aruncă cioburi de soare spre a te orbi. Cărarea o pierdem din față. Reușim s'o regăsim, gonind prin coturi, săltând pe după toate steiurile ce se rânjesc la noi ca niște fiare.

Călcăm cu deosebită grije. Urcușul acesta e mai greu chiar decât o teză de geometrie la Tănăsică, când unghiile ne erau împănate cu formule, iar fața mesii numai cu teoreme. (Va urma).

PROBLEME SOCIALE

Ocrotirea și asistența socială a copilului

de Drd. EMIL ZEGREANU, medic intern

CENTRUL PENTRU OCROTIREA COPIILOR DIN ORADEA

Centrul pentru ocrotirea copiilor din Oradea a fost înființat prin legea din 1901 și ridicat în 1903. Centrul este sub conducerea d-lui medic primar director Dr. Ioan Filip. Voi încerca să schițez o paralelă între activitatea acestei instituțiuni sub era maghiară și sub era românească, arătând progresele înfăptuite în această din urmă.

Acest centru este organizat pe pavilioane, dintre cari unul central, un pavilion pentru carantină, un pavilion pentru grădina de copii, două pavilioane cu locuință pentru director și administrator și un pavilion mic ce servește drept morgă.

Singur pavilionul central e cu etaj. In subsol se află bucătăria mare unde se gătește mâncarea personalului, se mai află magaziile și camerele pentru servitori. In parter se află biroul medicului primar director, a administratorului, birourile de primire, archiva, dispenzarul pentru consultații, locuința medicului secundar, a medicului intern, a supraveghetoarei centrului, a portarului, camere

Maternitate

de baie, etc. La etaj se află secţiile pentru copiii sugari şi pentru copiii cari învaţă să umble. Tot aici se află şi bucătăria de lapte. In fiecare secţie este conductă de apă şi câte o vană pentru baia copiilor.

In pavilionul pentru grădina de copii sunt mai multe camere în cari stau copiii cari umblă. E o cameră dormitor, una de zi, o cameră grădiniţă, baie şi locuinţă pentru ingrijitoare.

După această redare sumară asupra repartizării încăperilor, voi trece la organizarea secţiilor şi a inovărilor aduse pentru ca ele să corespundă recerinţelor moderne de igienă. Două secţii servesc de carantine. Ele au fost întemeiate de actualul director şi au dat rezultatele cele mai surprinzătoare.

Ele sunt în număr de două. Una pentru copii de sân şi alta pentru copii mai mari. Toţi copiii la intrarea în centru, după o examinare medicală minuţioasă şi după ce li se face baie sunt incarantinaţi, fiind consideraţi suspecţi de purtători de germeni. Numai după stagiul reglementar în carantină, când se consideră trecut pericolul infecţiilor, copiii se repartizează în secţii. Copiii odată primiţi în cadrele centrului după ce li se face baie se îmbracă în haine curate confecţionate de centru.

In fiecare secţie, la intrare este o boxă care comunică printr'o uşă cu restul secţiei, evitându-se astfel formarea curenţilor de aer faţă de cari copiii sunt foarte susceptibili.

In secţiile unde se află sugarii se înlătură pericolul aglomeraţiei, pentru ca ingrijitoarele şi personalul ajutător să poată ingriji mai bine de ei. Fiecare copil are o foaie individuală şi una de temperatură, unde se trec observaţiile, zilnic făcute. Doicile au câte o foaie de alăptat în care se trece cantitatea de lapte suptă de fiecare dată, care se plăteşte de către centru, având în felul acesta şi doicile un mijloc de câştig.

Copiii internaţi în centru sunt aproape toţi debili congenitali, distrofici, prematuri, eredosifilitici sau în stare de toxicoză şi foarte puţini aceia cari sunt aduşi numai pentru a li se asigura laptele de mamă.

ALIMENTAŢIA COPIILOR ÎN CENTRU, ÎN RAPORT CU DIFERITELE AFECŢIUNI PE CARE LE PREZINTĂ

Aceasta este cea mai importantă şi cea mai grea problemă.

Se ştie că cel mai bun aliment al copilului de sân este laptele de mamă. Sunt însă împrejurări în cari se recurge la alimentaţia mixtă sau artificială, care de cele mai multe ori dau turburări de nutriţie, cari n'au loc în alimentaţia naturală. Aceasta se explică prin faptul că laptele de mamă în stomac dă un coagul cu mult mai fin şi mai uşor de digerat. Aici predomină procesele fermentative, pe când în alimentarea cu lapte de vacă procesul digestiv este mult mai prelungit şi prezenţa grupului coli şi anaerobi fac să predomine procesele putrifice, scaunele fiind alcaline cu miros fetid. Peristaltica este exagerată, dând diarei, succedându-se oscilaţiile în greutate, pierderea turgorului, diminuarea apetitului etc.

Cu laptele de mamă aceste turburări de nutriţie sunt foarte rare. Ele apar numai atunci când tehnica alimentară este făcută greşit, când copiii sunt nevropaţi sau sufere de diateză exudativă. In cazul acesta alimentaţia se complectează cu dubo şi prin adăogire de cafozeină sau larozan.

Câteodată se pot face excese de alimentaţie, care constitue un adevărat pericol, dând anorexii, constipaţii şi diarei.

Alimentarea artificială produce turburări de nutriţie, alterând adeseori funcţiunea vitală, scăzând rezistenţa organismului faţă de factorii infecţioşi, favorizând procesele patologice. Pe de altă parte se ştie că orice afecţiune alterează funcţiunea digestivă, ceeace înseamnă că aproape toate afecţiunile copilului de sân trebuesc tratate sub raportul alimentaţiei, din cauza strânsei corelaţiuni dintre ele.

Din punct de vedere clinic avem două feluri de turburări de nutriţie produse prin alimentaţia artificială. Tulburări de nutriţie acute şi cronice.

Ca tratament în centrul nostru se recurge la descărcarea şi liniştirea tubului digestiv, prin eliminarea alimentelor fermentescibile cum sunt lactoza, zaharoza, făina de grâu etc. şi înlocuirea lor cu zahăr Soxhlet, decoct de orez, făină de ovăs etc.

Copilul dispeptic se pune la dietă hidrică 24 ore, pe urmă se trece la alimentaţia terapeutică cu lapte de mamă în cantităţi mici, ridicându-se treptat, eventual lapte degresat acidulat, lapte albuminos, cafoseină etc.

Tratamentul medicamentos este puţin uzitat, din cauza rolului aproape insignifiant în dispepsie. Când totuşi se prescrie, se recurge la purgative ca oleul de ricină şi la adstringente ale tubului intestinal, ca tanalbina, tanigen, etc.

Copiilor aduşi în centru în stare de toxicoză, li se opreşte orice ingerare de hrană pe 24-36 ore, se face purgarea intestinului, se dau lichide în special ceai cu Ringher. Dacă ingerarea pe cale bucală este imposibilă, se injectează Ringher pe cale subcutantă. După această dietă hidrică începem cu alimentele terapeutice, ca laptele de mamă muls şi

BCU Cluj / Central University Library Cluj

degresat. Niciodată nu punem copilul imediat la sân. In lipsa laptelui de mamă se poate da zară, lapte acidifiat, lapte albuminos, etc. dar în cantităţi mici, fiind complectate cu ceai cu Ringher.

Turburările de nutriţie cronice sunt cauzate de insuficienţa hranei, lipsa vitaminei C, lipsa de suc de fructe proaspete, etc. In cazurile uşoare se îndreaptă greşeala alimentaţiei, pe când în formele mai înaintate se măreşte cantitatea de calorii, dându-se mâncări untoase făinoase, piureuri de legume, etc.

(Va urma).

Dan Băjenaru: Peisagiu de iarnă

GLIE

de ILIE MĂNIȚIU

Glie ce răsărişi din curcubee pe crugul lumii,
Ca o tipsie cu mirodenii pe pieptul humii,
Duhul tău ca un vultur carpatin, năprasnic,
Prin frunzişul minunii s'arată la masa înaltului prasnic.

Utrenii maternale svonesc prin adâncuri,
Lapte cald pentru boturi de viţei, s'adună 'n sfârcuri,
Rădăcini ca şerpi siderali, s'astrâng la ugerul lutului,
Ciorchini de lumină se scutură pe faţa olatului.

Sub aripa nopţilor aceste, când firea zâmbeşte minunii,
Când tu glie deschizi cărări prin basmul lunii,
S'aud tăinuind părinţii şi moşii treji,
Despre albele legiuni de voevozi şi cneji.

CONFESIUNE

de ILIE MĂNIȚIU

Nu-mi place poezia mustind melancolii,
In care armurile apar ca 'n pale panoplii,
Cu cer muiat în toamne monotone,
Şi versuri unduind tristeţi bolnave, unisone.

Imi place poezia robustă, trepidantă,
Să-i simţi ţâşnind viaţa, în stânci de semeţie,
Să crape sgura falsă, înaltă drumeţie
Să 'nscrie peste ţară, cu de lumină daltă.

Vreau versul nud în strunele măestre,
Ca albi hulubi pe lira zărilor campestre.
Cum chioteşte lutul în sânii primăverii,
Să 'nscrim logodnă albă, cu duhul plin al ţării.

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

Preot Dr. Ilarion V. Felea: POCĂINȚA. Studiu de documentare teologică şi psihologică. Sibiu 1939, pag. 400. Lei 175·–.

Cu acest studiu, colecţia „Seriei Teologice" dela Sibiu, numără a 16-a carte. Ne bucurăm văzând cum sporeşte această colecţie, şi mai ales citind cărţile ei de o tot mai mare valoare teologică. Cartea părintelui Dr. Il. V. Felea, citită cu zăbavă, ne dă una dintre cele mai complecte şi bine documentate învăţături despre pocăinţă, taina care aduce un atât de mare aport în opera de mântuire.

Impărţirea clară şi sistematică adoptată de autor, este magistrală. Incepe dela păcat şi face să ruleze în faţa noastră conştiinţa vinovăţiei şi necesitatea pocăinţei, începând cu cele mai primitive popoare şi până la pocăinţa ca taină în Biserica creştină de astăzi.

Partea I-a tratează *pocăința în soteriologia ortodoxă* în 6 capitole: 1. Pocăinţa în Vechiul Testament; 2. Pocăinţa în Noul Testament; 3. Pocăinţa în primele trei veacuri creştine; 4. Pocăinţa în epoca patristică veac. IV–VIII; 5. Pocăinţa în hotărârile sinoadelor locale şi ecumenice; 6. Pocăinţa în cărţile rituale ale Bisericii creştine ortodoxe.

In această parte a cărţii, găsim momentul sublim de aşezare a pocăinţii ca taină de către Mântuitorul nostru Isus Hristos şi unitatea de vederi a Sfinţilor Părinţi şi sinoadelor asupra acestei

taine, toate fiind in deplin acord cu învățătura evangelică a Mântuitorului.

Partea II-a tratează: *Pocăința în concepția catolică și protestantă a mântuirii* în două capitole: 1. Pocăința în concepția catolică a mântuirii, și 2. Pocăința în concepția protestantă a mântuirii. Aici autorul arată limpede și bazat pe documente inovațiile Bisericii apusene, cari aduc cu sine cunoscutele abuzuri și cari provoacă reacțiunea protestantismului. Infățișează apoi greșelile de cealaltă extremă a protestanților, cari sfârșesc prin a nega categoric Sf. Taină a pocăinții. La sfârșitul acestei părți, autorul înfățișează în chip înălțător atitudinea Bisericii noastre ortodoxe, care păzind nealterate învățăturile evangelice și patristice, s'a ferit atât de inovațiile catolicismului cât și de exagerările protestantismului și a rămas până astăzi cetate nebiruită în privința dogmelor creștine.

Partea III-a este cea de *psihologie și experientă penitențială.* Cuprinde două capitole: 1. Psihologia pocăinței și 2. Pocăința în experiența liturgică și pastorală a preoților duhovnici. Această parte este corolarul întregei cărți. Autorul ne apare aici ca un psiholog iscusit și duhovnic cu alese însușiri. Pornind dela convertirea inimii, care este primul pas în pocăință, desfășoară un prețios studiu psihologic al acestei taine. In capitolul ultim autorul consultând peste o sută preoți duhovnici printr'un chestionar privitor la felul cum face fiecare spovedania, ce canon impune și ce părere are despre duhovnicie, ne dă un bogat material de experiență pastorală. Astfel, pe lângă valoarea teologică ce o prezintă această carte, ea este de un folos nebănuit tuturor duhovnicilor. Dealtfel titlul și autorul, recomandă cartea in chip suficient.

M. BELEA

Gh. Ungureanu: OMAGIU LUI GH. SION. Omul și opera. Tipografia Alex. Țerek, Iași, pg. 135.

Ca o falnică ramură răsărită din trunchiul puternic și impozant al arborelui genealogic, care-și înfige adânc rădăcina familiei Sion până la străbunul Ionașcu din secolul al 17-lea, așa ne înfățișează d-l Ungureanu pe marele mecenat, în lucrarea de față.

Insași lucrarea aceasta este o urmare firească a celei precedente, care a apărut în 1936 la Iași sub titlul: „Familia Sion." Din vasta extindere a aceleia, eternizează acum pe răbojul vremurilor tulpina viguroasă a stolnicului Iordache Sion, continuator în spătarul Antochi Sion și Ioniță, până la ultimul vlăstar în linie directă, d-l Gh. Sion.

Oprindu-se asupra personalității marelui patriot și bibliofil, ne face să-i cunoaștem întreaga lui viață, dela neastâmpărul copilăriei, la anii rodnici de studiu, apoi funcțiunile înalte pe cari le-a ocupat și prieteniile alese, cari au avut o înrâurire și rezultate atât de bune.

Urmează apoi anii plini de fapte și nizuințe. Il găsim pretutindeni în fruntea celor animați pentru acte bune și nobile. Capitol de capitol înfățișează preocupările cele mari și fapte de vie vibrație națională, patriotică. O minunată îmbinare de eroism străbun, alături de blândețea sufletului însetat de slovă sfântă. O moștenire fericită primită dela stolnicul Iordachi, dela Antochi și Costachi, toți viteji ostași și entuziaști cronicari. La aceasta se mai adauge supleța poetului Gh. Sion.

Toate acestea însușiri bune le-a captat un amplu rezervor sufletesc, de delicată structură, ca să reverse mereu din el bunătatea, cinstea, omenia și jertfa.

V. MATEIU.

Ionel Teodoreanu: PRĂVALE-BABA, roman, pg. 303. Editura Cartea Românească, București.

Cu Prăvale-Baba, roman apărut în toamna aceasta, Ionel Teodoreanu a mai urcat încă o treaptă de glorie literară. Oricum s'ar crede despre un scriitor, că se consacră printr'un volum după care se complace în aceeaș nuanță de lumină, mărginindu-se la certificatul acordat de critică, el, scriitorul, sau mai precis arta lui, e supusă legilor progresului, în urma cărora ea se găsește într'o continuă năzuință spre culme, spre desăvârșire. Au fost și sunt frecvente cazurile când un scriitor ajuns în culmea traiectoriei artei sale, pășește pe povârnișul fatal al devalorizării. Fatalitate tristă și nedorită de niciun scriitor.

Fără a se putea spune despre opera lui Ionel Teodoreanu că s'a împlinit pe ea, că și-a atins limitele, se poate afirma, că prin volumele apărute cu o regularitate matematică, opera lui Ionel Teodoreanu, cu suave nuanțe moldovenești, merge spre desăvârșire, se găsește în marșul luminos spre culme.

Nu voi face nici chiar o schematică rezumare a noului roman, pentru a nu știrbi din luminozitatea în care se desfășoară. Cititorul nu va găsi în această carte o acțiune cu sinuozități studiate pedant, cu intrigi și neprevăzuturi care complică și derutează. Acțiunea se prezintă rectilinie, pârtie de lumină, spre creștetul bolții de unde cade ca un bolid, vertiginos. Ideia centrală, e nașterea și creșterea talentului până pe piscurile genialității. E o excelentă pledoare pentru problema artistului născut, iar nu făcut. Ar putea servi de lecție tuturor acelora, care se opintesc să ciupească din cașcavalul gloriei literare. E o instructivă lecție pentru falșii artiști.

Apoi totul în această carte, răsare din cămara minunată a basmului. Fănel Damaschin – pictorul glorificat pe malurile Senei – crește din fantasmele poveștilor pe care le zugrăvea pe pereți, pe garduri, apoi pe hârtie, pentru ca să intre tot în negura basmului dela Prăvale-Baba. Ștefan Damaschin, cu Domnica, reeditează parcă viața lui Făt Frumos și a Ilenii Sânzienii. Ilie Pânișoară, mucalitul bețiv, trebue scotocit tot prin cotloanele ascunse ale vreunui Setilă sau Murgilă ajunși în țara vinului. Apoi personagiul care mi se pare a fi cel mai bine conturat, e figura învățătoarei jertfelnice și devotate copilului.

Prin bulgării de lumină, prin stilul măiestrit, împodobit cu imagini, prin ansamblul mijloacelor folosite de autor, Prăvale-Baba continuă felul propriu al lui Teodoreanu de a scrie, scris care nu se încadrează totdeauna în epicismul pur.

Descriind viața de mănăstire, Ionel Teodoreanu realizează pagini de adevărată artă, amintind uneori de mustoasele și minunatele pagini din Hogaș.

Așa în legătură cu Fănuță la mănăstire:

„Și s'a pus bunica să-l îndoape.

Grozav de bine mânca bunica. Post, post – câte o leacă – rugăciuni, rugăciuni – cu hărnicie la spus – dar mâncarea ei era mâncare – sfințească-se numele ei în faptă“ (p. 158).

Sau acest primăvăratec portret al Sorei Aglaia:

„Sora Aglaia, cu poala plină de ciucălăi, udă, mirosind a ploaie, aducea cu sine cântec, pe care il lăsa la ușe. Era atât de veselă, cu nasul ei în sus și buzele în luptă mereu cu dinții care dădeau să sclipească, încât se umfla de râs – ca laptele când dă în foc – ș'apoi parcă plângea în palme, cum vedea pe cineva, cu spinarea in galop“ (p. 160).

Abundența operelor nu scade cu nimic din valoarea lor. Din acest punct de vedere și poate și din altul, acest scriitor se așează alături de celălalt mare prozator moldovean, Mihail Sadoveanu.

Semnalăm, ca un fapt extrem de îmbucurător, tot mai frecventele cazuri de îmbrățișare a problemelor de credință.

ILIE MĂNIȚIU

Constantin Fântâneru: CLASICISM ȘI CREȘTINISM.

In numărul 48 din 25 Noemvrie al Universului Literar, d-l Constantin Fântâneru ne vestește la sfârșitul unui articol despre „Cuvânt și Cosmos“, apariția unui studiu intitulat „Clasicism și Creștinism“.

După fragmentele publicate în patru numere consecutive ale U. L. (Clasicism și Creștinism, Suferință și viață nouă, Existența creștină și în fine, Cuvânt și Cosmos) așteptăm apariția studiului, ca pe o nouă contribuție adusă doctrinei creștinești.

„GÂNDIREA“. Cu numărul pe Ianuarie 1940, revista „Gândirea“ intră, încărcată de prestigiu, în al nouăsprezecelea an al existenței sale. Apariția regulată a acestei publicații fără seamăn în tot cuprinsul țării se datorește marelui talent, impresionantei stăruinți și pilduitoarei jertfelnicii a celuice cinstește cu munca sa literatura română și știința teologiei ortodoxe deopotrivă: Nichifor Crainic.

Desigur, vredniciile „Gândirii“ sunt multe. Pentru noi însă cea mai mare vrednicie a escelentei reviste îndrumate de Nichifor Crainic este de-a fi arătat în chip academic neasemănata valoare a ortodoxiei pentru cultura românească și pentru destinul viitor al neamului nostru. De aceea, revista „Gândirea“ nu-și va avea locul de cinste numai în istoria sinceră și veridică a literaturii profane, ci și în istoria cugetării ortodoxe din veacul al douăzecilea.

Candid C. Mușlea: O DINASTIE DE PREOȚI ȘI PROTOPOPI – RADU TEMPEA. Șase generații de preoți și protopopi din aceeaș familie. Brașov, 1939. Pag. 117. Lei 75.

Părintele profesor C. Mușlea este un vechiu și pasionat scormonitor prin arhiva Brașovului. Rodul parțial al cercetărilor sale a văzut lumina tiparului în „Telegraful Român“ și „Revista Teologică“ din Sibiu“ și în „Gazeta Transilvaniei“ și „Țara Bârsii“ din Cetatea de sub Tâmpa. El constă mai ales din documente, cari uneori au fost închegate în interesante monografii. Părintele C. Mușlea și-a cheltuit laudabila sa hărnicie mai ales în iscodirea documentelor privitoare la preoții și protopopii orașului Brașov. Dovadă și frumoasa broșură, care ne înfățișează viața unei întregi „dinastii“ de preoți și protopopi – Tempea – dintre cari unii, prin osebita lor vrednicie cărturărească, au izbutit să rămână în istoria noastră culturală.

Lucrarea părintelui profesor C. Mușlea o tăiem la răbojul nostru cu satisfacția pe care o avem oridecâteori vedem că un slujitor al altarului se silește întru a scoate la iveală viața de lupte și osteneli a înaintașilor săi.

N. C.

LUCEAFĂRUL – în ediție regală. Cartea e mare cât o Evanghelie. Ca și pe Evanghelie ochii rămân orbiți de adevăr și lumină. Fiecare cuvânt se înalță statue și fiecare vers își are fruntea palidă cu ochi mistuitori.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hârtia — acest castel al luceafărului alb ca aripile purtătorilor de suflete eliberate — ascunde în paginile ca nişte frunze de tei, laminorul celei mai amare tragedii la care fiecare veac va adăuga o culme şi-un alt înţeles.

I-am tăiat filele o noapte întreagă, descoperind în fiecare vers o cruce şi-un strigăt amar. Şi încăodată, ca pentru întâia oară, luceafărul s'a sfărmat în aşchii de lumină — şi mereu se va sfărâma în negura vremii.

Luceafărul — rege-al nemuririi — s'a împământenit aşa cum se cuvenia unui nimb de foc — sub zodie regală — tocmai într'al cincizecilea val dela cutremurătoarea lui reîntoarcere în lumea genunelor.

Cuvine-se să-l primim ca pe-un dar al Cerului şi ca pe cea mai înaltă cinstire pe care un neam întreg, îngenunchiat, i-ar fi putut-o aduce *Marelui nefericit.*

E. M.

CRONICĂ INTERNĂ

INZESTRAREA ARMATEI constitue preocuparea de căpetenie a Guvernului — şi a tuturor fiilor buni ai Ţării noastre. In actuala situaţie internaţională, integritatea graniţelor noastre nu mai poate fi asigurată decât cu armele. Iată dece d-l ministru al finanţelor Mitiţă Constantinescu, cu înalta aprobare a Suveranului, a lansat liste de subscripţie pentru un mare împrumut, pe piaţa internă, în vederea desăvârşirii înarmării noastre. Imprumutul — cel mai civilizat care a fost organizat vreodată — oferă excelente posibilităţi de plasament capitalurilor disponibile. Insufleţirea cu care obştea românească a răspuns iniţiativei Guvernului, este o nouă dovadă a solidarităţii naţionale în faţa primejdiei. Cine dă, dă pentru apărarea *sa.*

La clacă, pentru ostaşii ţării

M. S. Regele Carol II.

PENTRU OSTAŞII CARI VEGHIAZĂ ÎN TRANŞEE femeile române împletesc de zor obiecte călduroase de îmbrăcăminte: ciorapi, svetere ş. a. Toate societăţile de binefacere şi toate şcolile de fete s'au pus în slujba acestei opere creştineşti şi româneşti. Darurile curg gârlă din toate părţile. O menţiune specială se cuvine străjerelor noastre harnice. Una din ele, a subscris la împrumutul pentru înarmare întreaga zestre pe care i-au agonisit-o părinţii.

Sunt fapte cari ne fac să privim cu încredere ziua de mâine.

ORGANIZAREA F.R.N.-ului se apropie de sfârşit. Intr'o declaraţie făcută presei, d-l ministru al FRN-ului C. Giurescu, a anunţat că lucrările pentru numirea secretarilor de judeţe, plăşi, municipii şi comune, au fost isprăvite. Majoritatea acestora sunt oameni tineri, oneşti, harnici şi populari. Mulţi dintre ei n'au mai făcut politică. Misiunea secretarilor constă în definitivarea operaţiunilor de încadrare a tuturor bunilor români în F. R. N. După aceea, ei îşi vor depune mandatul, urmând ca fiecare organizaţie locală să-şi desemneze conducătorul politic prin alegere.

Intre timp, se desfăşură în toată ţara mari manifestaţii ale partidului unic.

CRONICA EXTERNĂ

Uneltele răsboiului modern

RĂZBOIUL. – *Pe frontul de Vest.* Activitate sporită a artileriei de pe ambele fronturi. Dese ciocniri de patrule. Aviația a făcut sboruri de recunoaștere de ambele părți. Atacurile avioanelor germane asupra coastelor și insulelor britanice, s'au rărit. In schimb, englezii încearcă mereu rezistența coastelor germane din marea nordului și a bazelor de hidroavioane puitoare de mine din insula Helgoland și Borkum, executând sboruri în masă. Pe apă, pagubele pricinuite de minele magnetice și de submarine germane, au fost simțitor împuținate. Submarinele engleze au trecut la atac, avariind și scufundând mai multe unități militare ale marinei germane. Marele transatlantic german Bremen, care după isbucnirea războiului s'a refugiat în portul rusesc Murmansk, a isbutit să se întoarcă teafăr în patrie. Un submarin englez, care l-a întâlnit pe drum, a refuzat să-l torpileze, ca să nu violeze legile internaționale privitoare la tratamentul vaselor neînarmate.

Pe frontul de Nord finlandezii rezistă presiunii trupelor sovietice cu un curaj legendar. Atacurile rusești contra liniei Mannerheim din istmul Careliei, n'au dat nici un rezultat. La nord, rușii au cucerit, cu mari pierderi, suprafețe neînsemnate. Finlandezii folosesc terenul și armele automate cu maximum de profit. Aviația și marina rusească au fost deosebit de active în partea de sud a Finlandei. Bateriile de coastă și artileria antiaeriană finlandeză continuă să le țină în respect, cauzând pierderi grele inamicului. Luptele devin tot mai îndârjite.

EXCLUDEREA RUSIEI SOVIETICE DIN LIGA NAȚIUNILOR. In sesiunea din luna trecută, Liga Națiunilor a examinat reclamația Finlandei împotriva agresiunii sovietice. Găsind-o întemeiată, Liga a cerut Rusiei să înceteze numai decât ostilitățile. Răspunsul fiind negativ, Rusia sovietică a fost exclusă din Liga Națiunilor, iar statele membre ale instituției dela Geneva au fost sfătuite să dea tot ajutorul posibil Finlandei. Viteaza țară dela nord – cum au spus reprezentanții ei – nu are nevoie de cuvinte, ci de fapte.

SFÂRȘITUL VASULUI CORSAR GRAF VON SPEE. La câteva zile după isbucnirea războiului, Germania a trimis unul din faimoasele sale cuirasate „de buzunar", Admiral Graf von Spee, în apele Atlanticului, pentru a ținea calea valea vaselor de comerț aliate. Cuirasatul pirat și-a îndeplinit misiunea mai bine de două luni. In 12 Decemvrie 1939, el a fost încolțit de trei crucișetoare ușoare ale marinei militare engleze în Atlanticul de sud. S'a început o luptă crâncenă între cei patru monștri de oțel. Cuirasatul german, grav avariat, s'a refugiat în portul Montevideo, unde și-a îngropat cei 36 morți. Neputându-și repara stricăciunile în termen, cuirasatul german a preferat să se scufunde, pentru a nu cădea în mâinile englezilor. Locul lui va fi luat, dupăcum se spune, de cuirasatul Deutschland, pe care marina militară aliată îl așteaptă să iasă în larg.

DELA LUME ADUNATE

Viața veselă

AFACERI

Scena se petrece în timpul revoluției ruse pe Newschi-Prospect la Petrograd.

Doi ovrei sdrențăroși și fără nici o copeică în buzunar privesc îngrijorați apele turburi ale Nevei.

La un moment dat unul din ei observă o placardă pe care scrie: „Cine va salva dela înec pe un cetățean, are dreptul la un premiu de 100 ruble".

— Ai văzut Șloime?

— Văzut Ițic — oftează Șloim.

— Dacă te-ai arunca tu și eu ași sări să te scap, am putea împărți premiul.

Zis și făcut. Șloim sare în apa tulbure și așteaptă pe salvator.

Ițic privește liniștit.

— Ajutor, mă înec — strigă desperat Șloim.

Nici-o mișcare.

— Ai văzut doar ce scrie pe tablă, nu vrei să împărțim? — vrei să mor? urlă îngrozit tovarășul de mizerie.

— Văzut Șloim dragă, văzut, cum să nu, dar mai la vale, pe altă tablă scrie altceva: cine îl aduce mort capătă 50 ruble.

CONȘTIENȚIOS

— De ce bei coniac cu paiul ăla așa lung?

— Mi-a recomandat doctorul să țiu cât mai la distanță alcoolul...

PROBA DEFINITIVĂ

In parcul unui ospiciu stau de vorbă doi nebuni.

— Socotesc, dragul meu, că suntem pe deplin vindecați. Hai să găsim pe director. Sunt sigur că văzându-ne într'o stare atât de normală, ne va lăsa să plecăm.

— Hai!...

Străbat amândoi parcul și ajung în pavilonul directorului. Unul dintre nebuni are, totuș, un scrupul.

— Să mai facem o încercare. Inchide ochii.

Nebunul se apleacă și ia o mână de nisip.

— Ce am în mână? — îl întreabă el.

— Un tramvaiu! răspunde cu certitudine cel întrebat.

— Da, dar nu se prinde, căci m'ai văzut când l-am luat de jos!...

SPIRIT DE IMITAȚIE

Doi lăptari dintr'un oraș de provincie sunt aduși în fața tribunalului, fiind acuzați că au vândut lapte „botezat".

— De vină nu suntem noi, a spus soțul, ci copiii noștri. Ei au „botezat" laptele.

— Bine, admite președintele, am să-i întreb și pe ei.

Sunt chemați, într'adevăr copiii, între patru și cinci ani.

— Să-mi spuneți drept, îi întreabă blajin, președintele: Voi ați turnat apă în lapte?

— Da, domnule, a răspuns cel mai mare, — noi am turnat.

— Și de ce ați turnat apă? Asta nu e un joc pentru copii.

— Ba da, domnule. Ne-am jucat de-a „tata și mama".

MALADIE

Doctorul: Și zici că soțul d-tale vorbește noaptea în vis?

Doamna: De sigur d-le Doctor. Nici nu pot dormi de el, nici nu-l pot înțelege. Vă rog să-i prescrieți ceva... ca să vorbească mai clar.

RARITATE

Profesorul: După cum vedeți vă prezint aici o raritate. Este capul unui orangutan. Avem numai 2 exemplare în oraș. Unul este la Muzeu, celalt e al meu.

SERVITOARELE

Doamna indignată: — Ce's apucăturile astea Marițo? Speli vasele și flueri!

— Da' de loc coniță... nu spăl vasele... fluer numai...

CONVINGĂTOR

La anticar: — Ce tot spui 'mneatale! Asta nu e fildeș. E o imitație doar.

— Cum imitație?! Crezi că elefantul a avut dinți falși?

PRECIZARE

La panoramă: In pavilionul „femeiei cu barbă" s'au adunat câțiva curioși. O fetiță, primește, într'o farfurie, cheta vizitatorilor. Unul se apleacă și-o întreabă zimbind:

— Femeia asta cu barbă e chiar mama ta?

— Nu dom'le... E tata...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cel mai vechiu și mai bun organ pentru știința și viața bisericească din Ardeal este

Revista Teologică

Apare lunar sub patronajul I. P. S. Mitropolit Nicolae. Redactor: Prot. Gr. T. Marcu. Redacția și Administrația: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Abonament anual: Lei 260.

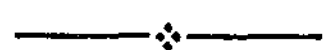

Foaia religioasă a satelor noastre este

Lumina Satelor

Apare săptămânal, cu suplimentul „Oastea Domnului". Redacția și Administrația: Sibiu, Strada Mitropoliei 32. Abonament anual: Lei 150.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„CĂRȚILE VIEȚII"
colecție îngrijită de
P. S. S. NICOLAE COLAN
episcopul Clujului.

Au apărut:

1. G. M. Ivanov: RODURI DIN CÂMPUL EVANGHELIEI. Pag. 140, Lei 45.
2. Grigore Popa: STILURI DE VIAȚĂ. Pag. 137, Lei 45.
3. Pr. Ion Goron: TÂLCUIRI. Pag. 141, Lei 45.
4. Pr. Il. V. Felea: DUMNEZEU ȘI SUFLETUL ÎN POEZIA ROMÂNĂ CONTIMPORANĂ. Pag. 111, Lei 40.
5. Victor Stanciu: MINUNATE SUNT LUCRURILE TALE! Pag. 162, Lei 45.
6. Prot. Ion Goron: MEDITAȚII la Evangheliile din Duminecile și sărbătorile de peste an. Pag. 167, Lei 50.

De vânzare la Librăria Eparhială, Cluj, Piața Cuza Vodă 6

IARNĂ LA BÂLEA

(Clişeu: „România" rev. O. N. T.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE – APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMĂR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

—o-o—

P 540

ÎN ACEST NUMĂR:

BCU Cluj / Central University Library Cluj